

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Ústav sociální práce

Integrace lidí s duševním onemocněním v chráněných dílnách v
Pardubickém kraji a přínosy pro jejich běžný život

Bakalářská práce

Autor: Martina Ročková
Studijní program: Sociální práce
Studijní obor: Sociální práce
Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Daniel Štěpánek Ph.D.

Pardubice

2022

Zadání bakalářské práce

Autor: Martina Ročková

Studium: F19BP0276

Studijní program: B0923P240001 Sociální práce

Studijní obor: Sociální práce v preventivních službách

Název bakalářské práce: **Integrace lidí s duševním onemocněním v chráněných dílnách v Pardubickém kraji a přínosy pro jejich běžný život**

Název bakalářské práce AJ: Integration of people with mental illness into safety workshops in the Pardubice Region and benefits for their daily life

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá analýzou chráněných dílen v Pardubickém kraji. V teoretické části budu popsány jednotlivé odborné charakteristiky, vymezení a popis systému fungování s formulací činností, charakteristiky jednotlivých klientů a jejich vedoucích pracovníků (mentorů) a přínosu pro jednotlivce i společnost. Hlavním cílem výzkumné části práce je zjistit jaká je struktura řízení, organizační struktura, režim fungování a přínos pro klienty. Pro zpracování výzkumu využiji kvalitativní metodu individuálních rozhovorů s klienty chráněné dílny

KRHUTOVÁ, Lenka. Autonomie v kontextu zdravotního postižení. Boskovice: Ostravská univerzita v Ostravě v nakl. Albert, 2013. ISBN 978-80-7326-232-7. KOLÁŘOVÁ, Kateřina, ed. Jinakost - postižení - kritika: společenské konstrukty nezpůsobilosti a hendikepu : antologie textů z oboru disability studies. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-050-6. MICHALÍK, Jan. Pohledy na inkluzivní vzdělávání zdravotně postižených. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3372-1. MICHALÍK, Jan. Právo, společnost a zdravotně postižení. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3533-6. OPATŘILOVÁ, Dagmar a Lucie PROCHÁZKOVÁ. Předprofesní a profesní příprava jedinců se zdravotním postižením. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5536-0. FINKOVÁ, Dita a Jiří LANGER. Determinanty inkluze osob se zdravotním postižením. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4303-4. KREJČÍŘOVÁ, Olga a Věra BENEŠOVÁ. Analýza a komparace legislativy ČR a SR v oblasti vzdělávání osob se zdravotním postižením vzhledem k uplatnění na trhu práce a obecným podmínkám rekvalifikace na území obou států. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. ISBN 978-80-244-2401-9. HENDL, Jan a Jiří REMR. Metody výzkumu a evaluace. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1192-1 REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grada, 2009. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6. DUŠEK, Karel a Alena VEČEŘOVÁ-PROCHÁZKOVÁ. Diagnostika a terapie duševních poruch. 2., přepracované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4826-9.

Garantující pracoviště: Ústav sociální práce,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Daniel Štěpánek, Ph.D.

Oponent: prof. PhDr. Jana Levická, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 30.4.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce, uvedla jsem všechny použité zdroje.

V Pardubicích dne

Martina Ročková.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. et Mgr. Danielu Štěpánkovi Ph.D. za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce. Poděkování patří, také mé rodině za veškerou podporu. V neposlední řadě středisku Výměník, jeho pracovníkům a chráněným zaměstnancům za umožnění vykonání praxe a poskytnutí rozhovorů, ochotu, otevřenost a vstřícnou spolupráci.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá analýzou chráněných dílen v Pardubickém kraji. V teoretické části budou popsány jednotlivé odborné charakteristiky, vymezení a popis systému fungování s formulací činností, charakteristiky jednotlivých klientů a jejich vedoucích pracovníků (mentorů) a přínosu pro jednotlivce i společnost. Hlavním cílem výzkumné části práce je zjistit jaká je struktura řízení, organizační struktura, režim fungování a přínos pro klienty. Pro zpracování výzkumu využiji kvalitativní metodu individuálních rozhovorů s klienty chráněné dílny.

Klíčová slova

Duševní onemocnění, psychóza, schizofrenie, deprese, chráněná dílna, chráněné pracovní místo, sociálně terapeutická dílna, sociální rehabilitace

Annotation

Bachelor's thesis is devoted to the analysis of the closed workshops in Pardubice region. In the theoretical part it will be described individual professional characteristics, identified and described systems of work with the formulation of activities, characteristics of individual clients and their leaders (mentors) and benefits for individuals and society. Primary goal of the research part of the research work is to find out what is the management structure, organizational structure, mode functionality and customer benefits. To process the study it will be used qualitative methods of individual interviews with clients of the protected workshop.

Keywords

Mental illness, psychosis, schizophrenia, depression, sheltered workshop, sheltered workplace, social therapy workshop, social rehabilitation

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 Duševní zdraví.....	10
2 Duševní onemocnění.....	10
2.1 Psychóza.....	12
2.2 Schizofrenie.....	13
2.2.1 Příznaky schizofrenie.....	14
2.2.2 Léčba schizofrenie.....	16
2.2.3 Psychoterapie.....	17
2.2.4 Rodinná terapie.....	17
2.3 Deprese.....	18
2.3.1 Příznaky.....	18
2.3.2 Formy deprese.....	19
2.3.3 Léčba deprese.....	19
2.3.4 Nejčastější mýty o duševních nemocech.....	20
3 Chráněná dílna – chráněné pracovní místo.....	21
3.1 Chráněná dílna.....	21
3.2 Organizace Péče o duševní zdraví.....	22
3.3 Středisko Výměník z.s.....	23
3.4 Sociálně terapeutická dílna.....	24
3.5 Sociální rehabilitace.....	26
3.6 Šicí dílna.....	27
3.6.1 Zajímavosti.....	28
3.7 Technická dílna.....	28
3.8 Chráněná kavárna.....	29
VÝZKUMNÁ ČÁST.....	32

4	Cíl výzkumu	32
4.1	Zvolené metody výzkumu.....	34
4.2	Rizika a Etická rizika výzkumné metody	36
4.2.1	Důvěrnost.....	37
4.2.2	Poučený souhlas	37
4.2.3	Zpřístupnění práce účastníkům výzkumu.....	38
4.3	Charakteristika výzkumného souboru.....	38
4.4	Organizace a průběh výzkumu	40
4.5	Kódování rozhovorů, analýza a interpretace výsledků výzkumu	41
4.6	Kategorie	42
4.7	Celkové shrnutí – závěr	49
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	51
	SEZNAM TABULEK	54
	SEZNAM PŘÍLOH	55

ÚVOD

Téma mé bakalářské práce jsem si vybrala z důvodu, že se sama velice zajímám o duševní onemocnění, pracuji s lidmi, kteří mají duševní onemocnění a také vypomáhám v chráněné kavárně.

Ve své bakalářské práci se zaměřuji na lidi s duševní onemocnění, kteří trpí psychózou, schizofrenií a depresí, ale také i na to, jak jejich běžný a pracovní život ovlivňuje duševní onemocnění. Dále se budu ve své práci zabývat tím jak sociálně terapeutická dílna a sociální rehabilitace pomáhají lidem v běžném životě. V poslední části mé práce bude popsána činnost chráněných provozů/dílen dané organizace Střediska Výměník z. s – chráněné kavárny, šicí dílny a technické dílny.

Hlavním cílem této práce je zjistit, jak v tomto případě chráněná dílna/ chráněné pracovní místo pomáhá lidem s duševním onemocněním, co jim přináší, co pro ně znamená a jak jim zlepšuje jejich život i mimo práci.

V této práci bude výzkum zpracován pomocí rozhovorů se zaměstnanci chráněné kavárny a technické dílny, ale také i se sociálními pracovníky, aby byli vidět oba pohledy, jak klientů/ zaměstnanců tak sociálních pracovníků.

TEORETICKÁ ČÁST

Tato část práce je zaměřena na popis nejčastějších a možnosti léčby diagnóz, se kterými jsem se u klientů setkala v rámci praxe. Další část práce je zaměřena na konkrétní poskytované služby a činnosti chráněné dílny dané organizace, které jsou pro lidi s duševním onemocněním přínosem, jak pro jejich běžný, tak pracovní život.

1 Duševní zdraví

Zdraví jako pojem je základní kategorií v medicíně i ošetřovatelství. Jeho aspekty jsou jak biologické, tak psychologické a sociální. Tyto aspekty vyjadřují spojení člověka s prostředím. Světová deklarace zdraví zdůrazňuje, že zdraví je jedno z hlavních práv každého z nás. Aby byl člověk v dobré psychické a fyzické pohodě a měl dobrou kvalitu života tak musí být zdravý. Pokud je člověk zdravý je schopen seberealizace, zvládá běžné denní úkony, dokáže se přizpůsobovat dané situaci a prostředí, zvládá chodit bez obtíží do práce, ale také plnit role v sociálním postavení. Zdraví je také základem pro pravidelný příjem a ekonomický růst. (Marková, 2006. S.15)

Definice WHO z roku 1948 formuluje zdraví jako: stav plné tělesné, duševní a sociální pohody, nikoliv pouze nepřítomnost choroby, či poruchy nebo tělesné vady. (Marková, 2006. S.15)

2 Duševní onemocnění

Co je duševní onemocnění se nedá jasně specifikovat, ale jedno je jisté duševní onemocnění a poruchy s ním spojené nepochybně souvisí s narušením funkce mozku, jen o příčinách se toho ví velice málo. Ve výjimečných případech může nákaza syfilis v jeho pozdním stádiu napadat mozkovou tkáň, to se projevuje stavy podobnými mánií, které za nějakou dobu přechází do deprese, a nakonec do demence. U duševních poruch příčiny nejsou jasně odhaleny, jen se ví, že při nich mozek funguje jinak, a to se projevuje v prožívání a chování. Když je příčina neznámá, ale ví se, že je změněná funkce tak hovoříme o funkčních duševních chorobách. (Co je duševní onemocnění? PDZ, 2016, ONLINE)¹

¹ <http://www.pdz.cz/uploaded/dokumenty/co-je-dusevni-onemocneni.pdf>

Funkční duševní choroby jsou multifaktoriální to znamená, že vznik a průběh nemoci je ovlivněn mnoha příčinami a faktory. Máme biologické, psychologické a sociální faktory.

Biologické faktory – Tyto faktory značí především určitou genetickou dispozici. Pokud někdo z rodiny trpí schizofrenií nebo afektivní poruchou jako je mánie a deprese, je zde určité riziko vzniku choroby, pokud trpí jeden z rodičů schizofrenií, riziko vzniku u dítěte se velice zvyšuje.

Psychologické faktory – U těchto faktorů hraje hlavní roli rodinné prostředí, ve kterém člověk vyrůstá a také výchova. Pokud se člověku v životě nedostává potřebné lásky, pochopení, podpory a péče může také k duševním poruchám, které se objeví v průběhu života. To samozřejmě neznamená, že člověk, který vyrůstá v příjemném prostředí plném lásky a podpory nemůže trpět duševním onemocněním. V neposlední řadě můžeme mezi tyto faktory zařadit i různé životní situace, které jedinci určitým způsobem znepríjemnily život, jsou to například tyto situace: ztráta zaměstnání, nevěra ve vztahu, která je zakončena rozvodem, vážná nemoc nebo úmrtí partnera, ale také stěhování se do jiného prostředí nebo třeba státnice.

Sociální faktory – Tyto faktory se prolínají s faktory psychologickými a hrají tady velkou roli vztahy mezi lidmi, existenční problémy jako je nedostatečný kontakt s okolím, nezaměstnanost (ať už se jedná o dlouhodobou, či krátkodobou) chudoba nebo také špatné sociální postavení člověka ve společnosti. Pokud jde o rozvoj nemoci jako takový, velice často jde o kombinaci dispozice například genu nebo infekce, která proběhla v raném věku, a zátěže neboli faktorů, které jsou vyvolávající. Pokud má člověk větší dispozice k výskytu duševní nemoci, tím menší zátěž (příprava na maturitu, nebo problémy ve vztahu s partnerem) člověku stačí k tomu, aby se u něho rozvinula duševní nemoc. Duševní nemoci jsou velice časté, statistiky ukazují, že v evropských zemích každý čtvrtý člověk potřebuje alespoň jednou za život psychiatrickou pomoc. Mezinárodní klasifikace nemocí má zkratku MKN, obsahuje celý přehled psychických nemocí, tyto nemoci jsou zde vedeny pod písmenem „F“. *MKN -10 se používá jako klasifikace onemocnění v České republice, která jsou popisována na základě skupiny znaků a příznaků, které se vyskytují společně, v daném*

souboru a odlišují se od ostatních a nereprezentují jiné onemocnění. (Co je duševní onemocnění? PDZ, 2016, ONLINE)², (Probstová, Péče, 2014, S. 20)

2.1 Psychóza

Psychóza je závažné duševní onemocnění, díky kterému nemocný jedinec přestává mít reálný pohled na to co je a co není reálné. Díky tomu vnímá jinak skutečnost, kterou hodnotí jinak, a proto dochází ke změnám chování. Všechny tyto změny chování jsou spojeny s halucinacemi a bludy, díky kterým jedinec páchá činy, které jsou pro okolí absolutně nepochopitelné, ale samotnému nemocnému na tom nepřipadá nic divného, protože to vnímá jako součást svého běžného života. (Vokurka, Hugo, 1998)

Slovo psychóza má řecký původ ve slově psyché – duše, kde velkou roli hraje koncovka – óza, která se používá k vymezení pojmu nemoc v medicíně. Když si to shrneme tak psychóza je dá se říct nemoc duše, je to duševní onemocnění, které je léčitelné, ale zároveň můžeme říct, že toto onemocnění je schopno napáchat mnoho škody v osobnosti pacienta, ale také ve vztazích s jeho okolím. V psychóze jde o to, že člověk mění svůj způsob prožívání a on se přesouvá do světa, který je plný bludů a různých fantazií, pro něj je toto reálný svět, zatímco svět, na který byl zvyklý už mu přijde nereálný. Okolí nemocného člověka dokáže vyzorovat, že s nemocným není něco v pořádku, je s ním těžká komunikace, chová se zvláště k okolí a může mít z nemocného dokonce i strach.

Psychóza není jen jedno onemocnění, jedná se o několik onemocnění, které řadíme do tří základních skupin. **Organické psychózy** – jedná se o postižení mozkové tkáně, **toxické psychózy** – jedná se o ovlivnění mozku vlivem požití určité chemické látky, jako je například LSD, THC a **funkční psychózy** do této skupiny patří schizofrenie, akutní a přechodné polymorfni psychotické poruchy, porucha s bludy, schizoafektivní porucha, schizotypální poruchy. Když si vezmeme celou skupinu těchto psychóz, tak schizofrenie patří k nejzávažnějším onemocněním. (Doubek, Praško, Herman, Hons 2008, S. 10,11)

² <http://www.pdz.cz/uploaded/dokumenty/co-je-dusevni-onemocneni.pdf>

2.2 Schizofrenie

Už v období antiky, se v medicínských textech objevuje schizofrenie jako onemocnění. *Název schizofrenie pro toto onemocnění zavedl až významný německý psychiatr Eugen Bleuler (1857–1939. Slovo schizofrenie je řeckého původu (od slova schizi, které znamená štěpit a phren, které znamená rozum a myšlení). Tento název měl zdůraznit přítomnost štěpení (schizma) mezi myšlením, emocemi a chováním. (Doubek, Praško, Herman, Hons, 2008, S.11)*

Schizofrenie je jedno z nejzávažnějších duševních onemocnění. Jedná se o takzvanou psychózu. Pro spoustu lidí je tato nemoc známá jako rozdvojení osobnosti. Schizofrenie má charakteristický rys v podobě rozkladu osobnosti, kdy dochází k těžké poruše myšlení, ale také vnímání a jednání. Člověk, který trpí schizofrenií přestává vnímat realitu. Můžeme říct, že tento člověk nedokáže rozlišovat reálné a nereálné věci. Jde o to, že schizofrenik trpí halucinacemi a tyto halucinace mohou být jak sluchové, tak zrakové. Pokud se jedná o halucinace sluchové, jde o to, že člověk slyší hlasy. Pro představu mu mohou říkat, co má dělat, vyhrožovat mu, ale také ho mohou pronásledovat, ale také se při myšlení objevují bludy, které okolní svět jen stěží dokáže pochopit. (Vokurka, Hugo, 1998)

Schizofrenie jako taková, je považována za nejčastěji se vyskytující psychózu, která postihuje přibližně jednoho člověka ze sta. Tato nemoc může zahrnovat poruchy chování a myšlení, ale také může docházet k tomu, že se nemocný odtrhne od reálného světa a dojde i k naprosté neschopnosti komunikovat s ostatními. (Rodinná encyklopedie, Medicína a zdraví, 2005)

Každý z nás může onemocnět různým druhem psychóz ať už to je schizofrenie, schizoafektivní porucha nebo porucha s bludy. Schizofrenie se už vyskytuje jak u mužů, tak u žen s rozdílem toho, že u každého pohlaví se nemoc vyskytuje v jiném počátku věku u mužů se schizofrenie vyskytuje v dřívějším věku je to přibližně mezi 16 až 25 rokem, zatímco u žen se vyskytuje kolem 25 až 35 roku. To ovšem neznamená, že schizofrenie nemůže postihovat malé děti jen diagnostika schizofrenie v raném věku je velice vzácná stejně tak jako pokud by někomu byla schizofrenie diagnostikována až po 40. roku i toto je velice vzácné a ve většině případů se to

nestává. Schizofrenie se u člověka začíná objevovat většinou v průběhu dospívání nebo rané dospělosti. Nastává, když si blízcí přátelé chování dospívajícího jedince připisují jako normální, které patří k dospívání, tím pádem toto chování tolerují a nikoho dlouhou dobu nenapadne že takovéto chování normální není, a že by bylo potřeba vyhledat odbornou pomoc. Jde o to, že jedincovo okolí si myslí, že toto chování časem ustane že jedinec prožívá krizi, nějaké problémy, nebo strasti, které se časem vyřeší a vše se vrátí do normálního stavu. Příznaky, které ohlašují příchod nemoci jsou vlastně dosti nespecifické tudíž dochází k záměně, protože mohou splývat s charakterem člověka. Patří sem uzavřenost daného jedince do sebe, pasivita, ale také introvertní chování, které je zapříčiněno tím, že člověk nemá dostatek kontaktu s jeho vrstevníky, ať už se jedná o školu, práci, zájmové aktivity, ale také s rodinou. K nespecifickým příznakům, které se ohlašují řadíme i potíže se spánkem, nesoustředěnost, bolesti zad a svalů, které si daný jedinec sám nedokáže vysvětlit. Také se sem řadí bolest hlavy, dále to mohou být trávící potíže a pocit naprosté slabosti a vyčerpanosti. Poté dochází k tomu, že dotyčný stále navštěvuje svého praktického lékaře, který ho většinou léčí na únavový syndrom, na který dotyčný dostane z velké části léky na odstranění zvýšené únavy. Postupem času si hlavně rodina uvědomí a přijme fakt, že dotyčný se změnil, více si všímají, jak zvládá svou práci v zaměstnání nebo jak funguje ve škole, ale i to, jak se chová a reaguje, pokud je ve společnosti lidí. Tím že se u dotyčného schizofrenie dále rozvíjí, se objevují nové příznaky, jako je například hledání úvah v detailech nebo nepodstatných věcech. Také může najít zájem v nové víře, může úplně změnit svůj styl oblékání, ale také může úplně změnit své stravovací návyky nebo může dojít k prohození spánkového režimu, kdy dotyčný spí přes den a celou noc bdí, trpí úzkostí a neklidem ke kterým se postupně řadí i rozvoj bludů a halucinací a tím dochází k plnému propuknutí náhlých známek psychotické epizody. Pokud je jedinec nebezpečný sám sobě i svému okolí je nutná hospitalizace na psychiatrii na lůžkové části. (Doubek, Praško, Herman, Hons, 2008)

2.2.1 Příznaky schizofrenie

Příznaky schizofrenie dělíme na pozitivní a negativní. Pokud se jedná o pozitivní příznaky schizofrenie můžeme říct, že se jedná o nadměrné nebo zkreslené normální funkce. K pozitivnímu příznakům schizofrenie se řadí halucinace a bludy, kdy se halucinace projevují určitým vnímání reality, při kterých osoba trpící schizofrenií

může slyšet anebo cítit věci které ostatní za žádných okolností nevnímají. U pozitivních příznaků jsou nejčastější sluchové halucinace, kdy se jedná o slyšení buď různých zvuků, například že někdo škrábe, nebo zvoní. Potom zde máme složitější sluchové halucinace, a to jsou hlasy, které mohou k nemocnému hovořit nebo hovoří o něm, ale také mohou komentovat jeho jednání, mohou ale také ohrožovat jak nemocného, tak jeho okolí. Potom máme intrapsychické halucinace, při kterých má nemocný pocit jako by mu někdo myšlenky bral nebo mu je dával zpět do hlavy. Také máme halucinace zrakové a čichové. Čichové halucinace bývají součástí bludu, kdy nemocní cítí pachy. V některých případech si nemocný může myslet, že pach znamená, že mu někdo přidal do jídla či pití jed. Může také docházet k tělesným halucinacím. Co se týče bludů, tak jsou to přesvědčení, které nemocný považuje za naprosto přirozené a pravdivé. Bludy řadíme mezi poruchy myšlení, kvůli kterým vše dochází do takové fáze, že se nemocný začne uzavírat do sebe začne se skrývat před okolím, má pocit, že ho sleduje policie třeba v městské hromadné dopravě, začne mít obrovské starosti o svůj život a o své zdraví, tím pádem začne dělat všelijaká opatření která jsou pro nás nepochopitelná jako například uzamykání potravin přidávání zámku na dveře a podobně. (Doubek, Praško, Herman, Hons 2008,)

Pokud jde o negativní příznaky schizofrenie tak se jedná o oslabení nebo dokonce ztrátu normálních funkcí. Při negativních příznacích dochází zejména ke snížení citového prožívání, kdy nemocný se chová ke všem a ke každé situaci lhostejně, tak jako by se ho vůbec netýkaly. Dochází také ke snížení komunikace s okolím a velice často je i oslabená mimika obličeje, dále se nemocný špatně rozhoduje při řešení problémů a má potíže s plánováním různých věcí, také ztrácí vůli, ale i zájem, o aktivity a věci, které dříve měl rád. V nejhorších případech dochází k tělesné ztuhlosti, kdy nemocný přestane komunikovat jíst a pít. Dalším negativním příznakem jsou poruchy nálad, kdy nemocný má obavy ze svého zdravotního stavu, neví, zda se uzdraví nebo co bude dál a mohou u něj probíhat i sebevražedné myšlenky. (Doubek, Praško, Herman, Hons 2008,)

U spousty onemocnění existují testy, které prokážou, že člověk má danou nemoc, ale u psychóz tomu tak není. Při diagnostikování psychóz je potřeba důkladné

vyšetření a dlouhodobý pozorovací proces ze strany psychiatra. (Doubek, Praško, Herman, Hons 2008,),(Mahrová, Venglářová, a kol. 2008)

2.2.2 Léčba schizofrenie

I přesto že je schizofrenie závažné duševní onemocnění, tak se dá léčit. Léčba závisí hlavně na nemocném, na tom, jak přistupuje ke své nemoci, jak spolupracuje s lékařem a také to, zda užívá předepsané léky. Velkou roli v léčbě schizofrenie hraje i rodina, rodinné prostředí, ale také pracovní prostředí a různé události a stavy se kterými se potýká v průběhu léčby. Samotná léčba schizofrenie se odlišuje v tom, v jaké fázi onemocnění se jedinec nachází. Pokud se jedná o akutní stav nemoci je zde volena léčba léky, které se nazývají psychofarmaka. Ta se užívají také při zabránění návratu nemoci. Psychoterapeutická léčba se používá k zmírnění nebo k úplnému vymizení příznaků nemoci, také se používají socioterapeutické metody v případě, pokud nemoc postihla závažným způsobem jedincovy schopnosti komunikovat, udržovat vztahy s lidmi a řešit problémy. Velkou roli v léčbě hraje také terapeut, který by měl být pružný a při léčebném postupu používat více, než jednu metodu a ke každému pacientovi přistupovat individuálně. Jak už jsem zmiňovala je zde také velice důležitá spolupráce rodiny a blízkými nemocného. Léčba může probíhat ambulantně. Pokud je tato varianta pro nemocného zatěžující, je vhodná hospitalizace, která má řadu výhod jako například stálý dohled, častější rozhovory s lékařem, různé terapie jako pracovní, nebo také zájmové aktivity. (Doubek, Praško, Herman, Hons 2008,).

Pokud je člověk s nemocí vyrovnaný a přijmul ji za součást svého života, není pro něj potom těžké o nemoci hovořit. Když si povídám s barmany v kavárně, otevřeně sami mluví o tom, jak se jim nemoc zhoršila a sami se nechali hospitalizovat, vypráví mi, jak to tam chodí, jaké navštěvovali aktivity, například starání se o koně, malování, keramika a tak podobně. Jeden barman mi nedávno z ničeho nic začal vyprávět, jak mu jeho psychiatr změnil medikaci, a jak je vlastně šťastný, protože je to po dlouhé době medikace, která mu sedla. Líbí se mi i jak umí přiznat, že mají úzkost a dokážou otevřeně říct „teď se nechci bavit, mám úzkost, potřebuji klid“. Je zajímavé potom pozorovat, jak se u každého úzkost projevuje jinak. Někdo jen tak sedí, jiný zase neustále chodí a mne o sebe ruce.

2.2.3 Psychoterapie

Psychoterapie je léčba, která je prováděna za pomoci psychologických prostředků. Psychoterapeutický přístup poskytuje nemocnému takový ochranný prostor, ve kterém se nemocný nemusí bát projevovat své pocity a může sdělit co ho trápí a je zrovna jedno, ve které fázi se nemocný nachází, ať už je to fáze, kdy má nemocný silné úzkosti nebo strach, nebo ve fázi klidové, kdy hledá nové možnosti, jak komunikovat a navazovat kontakty s okolním světem. Terapeut je v tomto případě dalo by říct pro nemocného taková vrba, které může sdělit vše co za normálních okolností nikde jinde neřekne. Psychoterapeut nemocného provádí jeho onemocněním a životní cestou, pomáhá mu pochopit a porozumět všem situacím, které během této cesty nastaly a najít mezi nimi souvislosti. Psychoterapie si klade za cíl, aby nemocný našel sám sebe a cítil se spokojeně. (Doubek, Praško, Herman, Hons 2008).

2.2.4 Rodinná terapie

Jak už jsem zmiňovala při léčbě schizofrenie, ale i ostatních psychóz, je důležité, aby se zapojila rodina z důvodu informovanosti. Aby věděli jak, poskytovat psychickou podporu, jak postupovat při zhoršení stavu nemocného. Hlavním důvodem, proč je důležité zapojení rodiny ale je, aby nemocnému doma tvořily příjemné a bezpečné prostředí bez různých hádek, konfliktu a obviňování se, do kterého se nemocný může bez obav vracet a ví že je vítán, protože domov, a v něm klidné prostředí, je nejdůležitější pro návrat z pobytové léčby. Někde je to dost těžké, protože v rodině se hledá viník a rodina si pod pojmem rodinná terapie představí, že se bude sedět v kruhu, budou na sebe ukazovat a hledat kdo může za jedincovu nemoc, jestli matka, která se starala, až moc nebo otec, který byl až moc přísný. Spoustu lidí s tímto onemocněním ztratí v průběhu jejich života kontakt se svou rodinou, protože rodina není připravena řešit situace, které jsou spojeny s psychózami. Nevědí, co to obnáší, jsou nedostatečně informováni a nevědí, jak celkově reagovat na toto onemocnění. Proto je rodina to nejdůležitější, co nemocný má. Bez rodiny málokterý nemocný dokáže žít plnohodnotný život, najít si chráněné pracovní místo a z velké části se postavit na vlastní nohy například tím že si zažádá o městský byt, bude chodit do práce, chodit sám k lékaři a rodina se pro něj stane takovou oporou na dálku, kde má vždy jistotu, že se může kdykoliv vrátit nebo přijít s jakýmkoliv problémem. (Doubek, Praško, Herman, Hons 2008,).

2.3 Deprese

Každý z nás zná slovo deprese. Používáme ho celkem často v běžném životě, když říkáme třeba „dneska je depresivní počasí „nebo „mám depku“. Tato naše deprese stejně tak jak přijde, tak rychle odezní a většinou na nás nezanechá žádné následky. Dříve se deprese nazývala melancholie, staří Řekové ji pokládali za poruchu nálady a příčinu viděli v přílišném množství černé žluči v lidském organismu. Řekové se dobře vyznali v příznacích deprese, protože za její projevy označovali nespavost, podrážděnost a nechutenství. (Deprese, Havlíčkův Brod, 2002 S.11)

Význam deprese je ale úplně jiný. Jedná se o onemocnění, které se projevuje mnoha způsoby a má spoustu příčin. Deprese může postihnout kohokoliv, nezáleží na věku, pohlaví, také nezáleží na tom, kde člověk pracuje. Deprese přichází v jakémkoliv věku, nejčastěji je to ve věku 60 let u mužů, a u žen kolem 55 roků. Lehčí případy deprese se vyskytují u žen přibližně v 45 letech a u mužů v 50 letech. (Rodinná encyklopedie, medicína zdraví, 2005)

Deprese patří k velice závažnému psychickému onemocnění, které postihuje celý organismus. Je to duševní porucha, kterou nelze ovlivnit vůlí. Člověk trpící depresí trpí chorobným smutkem, beznadějí, nemá dost energie, vůle, ale také si vůbec nevěří a nemá žádnou radost ze života. Tito lidé vidí vše pesimisticky, hlavně svou budoucnost, trpí úzkostmi a pocity méněcennosti, mívají poruchy spánku, nejsou schopni se soustředit, nestarají se o sebe, ale také ztrácí zájem o své záliby, práci a kontakt s rodinou. Je ale dobré podotknout, že deprese je léčitelná.

2.3.1 Příznaky

Nejčastějším příznakem, že člověk trpí depresí, je smutná nálada. Dále také to že, člověk omezí, nebo úplně vynechá své koníčky, naprosto ztratí zájem o sexuální život. Může také docházet k úbytku váhy z důvodu nechutenství nebo v opačném případě k vysokému nabírání na váze z důvodu chorobného přejídání. Člověk s depresí také může trpět nespavostí, nebo naopak nadměrnou spavostí. Může docházet k tomu že člověk je velice zpomalený nebo naopak má rychlé pohyby, což je spojeno spíše s úzkostí. Také dochází k sebeobviňování, sebepodceňování. Z toho mohou plynout sebevražedné myšlenky nebo sklony. Lidé s depresí se často nedokáží přinutit k žádné

činnosti, protože je to pro ně velice vyčerpávající, je to pro ně v podstatě nadlidský výkon. Dále se u nich objevují bolest hlavy, zad, kloubů, mohou mít poruchy trávení, sucho v ústech a u žen může docházet k poruše menstruačního cyklu.

Deprese jako onemocnění je ovlivněno genetikou, biochemickými a hormonálními vlivy, ale také i prostředím, ve kterém jedinec vyrůstal a žije. Pokud někdo z rodiny nemocného trpí depresivní poruchou, má zvýšené riziko sklonu k depresi také. (Doubek, Herman, Praško, Hovorka, 2014)

2.3.2 Formy deprese

Podle závažnosti **Lehká:** nemocný má 2-3 příznaky deprese, ale je schopen běžné činnosti, nemusí se přemáhat. **Středně těžká:** nemocný má 4 a více příznaků a je u něj problém vykonávat běžnou denní činnost. **Těžká:** nemocný má většinu příznaků deprese, nevěří si a jeví známky sebevražedných myšlenek.

Dle trvání příznaků **Útlumová:** člověk je v útlumu jak pohybovém, tak psychickém.

Agitovaná: zde se jedná o neklid, nemocný může i plakat, čímž vyjadřuje zoufalství.

Atypická: zde se jedná o příznaky, které nejsou až tak typické pro depresi.

Dle charakteru přetrvávajících příznaků:

Krátká periodická: příznaky trvají cca 2-3 dny, kdy po několika týdnech dochází k opakování. **Samostatná epizoda:** nemocný by měl mít depresivní náladu dva a více týdnů.

Chronická: Jedná se o depresi trvající déle než dva roky. (Deprese, Havlíčkův Brod, 2002)

2.3.3 Léčba deprese

Depresi můžeme léčit pomocí **psychofarmak** za použití antidepresiv, kterých je celá řada. Samozřejmě i antidepresiva jako každé léky mohou mít nežádoucí účinky, které je nutno konzultovat se svým lékařem. Dále se používají hypnotika, která pomáhají zkvalitnit spánek při depresi. Samozřejmě i tyto léky mají nežádoucí účinky a pacient by se měl vyvarovat pití alkoholu. Dalším druhem léčby deprese je **psychoterapie**, kdy terapeut je pro pacienta průvodcem, pomáhá mu pochopit co se s ním zrovna děje, podporovat sebevědomí a sebedůvěru, nejen v sobě samého, ale i v okolním světě a také mu pomáhá najít kontrolu nad svým životem. Je nutno podotknout že psychoterapie je neúčinnější u lehčích forem deprese. Psychoterapie nemocnému také

poskytuje prostor, ve kterém se nemocný může vyjadřovat a sdělovat své pocity. Stejně tak jako u schizofrenie a psychóz obecně se doporučuje rodinná terapie, aby rodina věděla, jak nemocného podpořit, zajistit mu bezpečí a jak se k nemoci stavět. Poslední možnou léčbou deprese je **biologická léčba** například elektrokonvulzivní terapií. Léčba spočívá v přiložení elektrod na oblast spánku, kdy je vyslán elektrický proud do mozku, ten vyvolá epileptický záchvat, který je doprovázen svalovými křečemi. Léčba je opakovaná v sériích po čtyřech až šesti, aby byla účinná. Tato léčba má výhodu v tom, že nástup účinků je rychlejší než u farmakologické léčby, a i když se tato metoda může zdát řekněme drastická, mnoho pacientů si o ní žádá dobrovolně. Dále se deprese může léčit fototerapií – jedná se o léčbu jasným světlem. Také se používá spánková deprivace jako léčba deprese. Tato léčba spočívá v probouzení pacienta v hodinu, ve kterou by ještě běžně spal. (Doubek, Herman, Praško, Hovorka, 2014).

2.3.4 Nejčastější mýty o duševních nemocech

Zde si ukážeme 7 nejčastějších mýtů o duševních nemocech, které mám přímo ze stránky Péče o duševní zdraví, pokud by Vás zajímalo například i jak porozumět duševně nemocnému, vše najdete na jejich stránkách.³

***Mýtus:** Lidé s duševní nemocí jsou agresivní a nebezpeční.*

***Pravda:** Je třeba říct, že podíl osob s duševní nemocí na násilných činech a zločinnosti je nižší než u zdravé populace. Při duševním onemocnění jsou lidé častěji zmateni, zoufalí a plní strachu než, že by byli agresivní.*

***Mýtus:** Duševně nemocní mají být zavřeni v ústavech, protože jsou nebezpeční.*

***Pravda:** Většina duševně nemocných může žít a fungovat v normálním prostředí a starat se o sebe. Izolace duševně nemocnému nepomáhá. Pomoc odborníků (lékař, terapeut, sociální pracovník), rodiny a komunity může zajistit plnohodnotný život duševně nemocného člověka a zároveň i jeho okolí.*

***Mýtus:** Lidé s duševní nemocí nemohou pracovat a studovat.*

***Pravda:** Někteří duševně nemocní mohou mít přechodné potíže s návratem do školy nebo do zaměstnání, mnozí to však s pomocí mohou zvládnout.*

³<http://www.pdz.cz/uploaded/dokumenty/myty.pdf>,
<http://www.pdz.cz/uploaded/dokumenty/desatero.pdf>

Mýtus: Duševně nemocní lidé jsou líní a nechťejí pracovat.

Pravda: Jako líný se svému okolí může jevit člověk s depresivní poruchou, která obnáší často nedostatek energie, vůle a iniciativy. Nemocný si to často uvědomuje, trpí tím, ale nemůže to změnit, dokud deprese neodezní.

Mýtus: Schizofrenie znamená rozdvojení osobnosti. Pravda: Nejde o rozdvojení osobnosti, ale o výrazné narušení kontaktu nemocného člověka s realitou.

Mýtus: Duševně nemocných lidí není mnoho, a proto je lepší, když jsou v blázinci.

Pravda: Je statisticky dokázáno, že se duševní onemocnění objeví u každého čtvrtého člověka. A takovou kapacitu nemá žádný blázinec.

Mýtus: Duševní nemocí trpí pouze "hloupi" lidé.

Pravda: Duševní nemoc si nevybírá. Může potkat kohokoliv z nás. Důkazem toho jsou případy onemocnění u vědců, spisovatelů, politiků atd. Duševní onemocnění nesnižuje inteligenci, ale může způsobit, většinou přechodně, že nemocný není tak výkonný. (PDZ, dokumenty ke stažení, mýty o duševních nemocech)

3 Chráněná dílna – chráněné pracovní místo

Většina lidí zná pojem chráněná dílna, ale je velice důležité na začátek zmínit, že podle legislativy chráněná dílna od roku 2012 zanikla, protože proběhla změna právního předpisu č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, kde se pojem chráněná dílna nahradil pojmem chráněné pracovní místo. To ale neznamená, že od roku 2012 všechny chráněné dílny ukončily svou činnost a všichni lidé, kteří v nich pracovali přišli o své zaměstnání, všechny dílny jsou samozřejmě nadále v provozu a zaměstnávají nadále všechny lidi s určitým zdravotním postižením, či znevýhodněním, je zde pouze změna ve spolupráci zaměstnavatele a Úřadu práce. V již neplatném zákoně zaměstnavatel dostával od Úřadu práce příspěvek na celou chráněnou dílnu (na celé pracoviště). Nyní Úřad práce poskytuje zaměstnavateli příspěvek na zřízení chráněného pracovního místa, Úřad práce tedy vyplácí zaměstnavateli příspěvek na každé zřízené chráněné místo s tím, že toto místo musí zaměstnavatel obsadit na dobu 3let. (§ 75 zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti – zákony pro lidi) (Zákon č.435/2004 Sb.)

3.1 Chráněná dílna

V chráněných dílnách jsou v podstatě takové stejnorodé skupiny lidí, kteří zde pracují pod vedením sociálních pracovníků, terapeutů nebo asistentů. Hlavní výhodou

chráněných dílen je, že lidé zde nikdy nebudou čelit podmínkám, tlaku na zvýšení efektivity práce a také třeba fixní pracovní době nejméně na 8 hodin jako na otevřeném trhu práce. Zde má každý zaměstnanec individuální pracovní dobu dle jeho možností. Někdo má zaměstnání v chráněné dílně jako trénink k uplatnění na volném trhu práce z důvodu jeho momentálního zdravotního stavu, ale také jsou zde jedinci, kteří se necítí, nebo jim jejich zdravotní stav nedovoluje vrátit se na volný trh práce a tak nacházejí v dílně uplatnění na dlouhou dobu. (Matoušek, Koláčková a Kodýmová 2005, s.123,149)

Každá chráněná dílna se zaměřuje na něco jiného, ale pojetí je stejné, vyrábí různé předměty, ať už se jedná o náramky, výrobky plněné levandulí, různé keramické výrobky, adventní věnce, Vánoční či Velikonoční ozdoby a další. Posledních pár let se chráněné dílny snaží, aby lidé mohli dělat to, v čem jsou dobří a aby se zdokonalovali a postupem času se jim podařilo přejít na otevřený trh práce, takže mají snahu poskytovat běžné služby, které může využívat veřejnost, nebo jsou tyto služby určitým přínosem pro veřejnost – kavárny, pekárny, masáže, úklid společných prostor, technické služby, šití na zakázku, roznos reklamních novin a další. Za tuto práci lidé dostávají mzdu, protože jsou zde zaměstnání na základě smlouvy o vykonání práce. Matoušek, Koláčková a Kodýmová (2005, s.123,149), (Zákon č.435/2004 Sb.)

3.2 Organizace Péče o duševní zdraví

Nezisková a politicky nezávislá organizace péče o duševní zdraví pomáhá lidem s duševním onemocněním hlavně lidem kterým byla diagnostikována schizofrenie a afektivní poruchy žít smysluplný život, ke kterému patří i jejich práva a povinnosti, a hlavně jim pomáhá žít život v jejich přirozeném prostředí tam kde se cítí nejlépe a v bezpečí. Tato pomoc je poskytována jak ambulantně, tak v terénu. Nedílnou samozřejmostí je i poskytování zdravotnické péče zejména v Pardubicích, Hradci Králové a v Chrudimi. Na centrum péče o duševní zdraví se může obrátit ten, kdo dosáhl věku 18 let a má bydliště v Pardubickém, nebo Královehradeckém kraji. Jejich sociální služby jsou poskytovány zdarma, ambulantně a na každého zájemce o službu

je nahlíženo individuálně a postupuje se dle jeho tempa a potřeb. Sociální služby, které v centrum péče jsou – sociálně terapeutická dílna a sociální rehabilitace.⁴

3.3 Středisko Výměník z. s.

Zřizovatelem výměníku je Péče o duševní zdraví, jedná se vlastně o sociální službu a také spravedlivé zaměstnávání lidí s duševním onemocněním. Výměník má poslání podporovat lidi s duševním i jiným onemocněním v takové míře, aby mohli žít spokojený život a chodit do práce bez nutnosti, nebo s minimalizací hospitalizací. Výměník má v provozu tři hospodářské provozy, technickou dílnu, šicí dílnu a kavárnu s kuchyní, tyto provozy rozepíšu podrobněji v další části. (Výměník, 2021 ONLINE)

Tím že výměník nabízí služby klientům a provozuje svoji činnost naplňuje principy sociálního podnikání. Sociální podnikání má tři principy **sociální princip**: jde o dlouhodobé zaměstnávání a integraci lidí s určitým znevýhodněním na trhu práce a tím že zaměstnává více než 50 % osob se zdravotním postižením splňuje podmínky poskytování náhradního plnění. Dále je zde **ekonomický princip**, kde jde o to, že Výměník je zavázaný reinvesticí svého zisku 51 %, který dá do fondu reinvestic a tyto finance slouží k doplacení mezd, ale také poslouží k nákupu různých ochranných pomůcek ať už jde v dnešní době o roušky, rukavice, nebo různé vybavení pro zaměstnance, které pomáhá zlepšovat pracovní podmínky a prostředí. A poslední je **enviromentální a místní princip**. V tomto principu jde hlavně o spolupráci s místními firmami, dodavateli a odběrateli. Také jde o snižování ekologických dopadů, které vychází z činností na hospodářských provozech. V neposlední řadě je s klienty v rámci sociální služby diskutováno a je společně hledáno řešení a další možnosti, jak recyklovat různé materiály a jak se vyvarovat nakupování věcí v obalech, které obal ani nepotřebují. (Výměník, 2021 ONLINE)

Pokud člověk pracuje ve výměníku, má to pro něj obrovské výhody od zlepšení jeho finanční situace po navázání kontaktu s novými lidmi, kteří mají podobné onemocnění nebo životní problémy, ale také zde mohou najít prostředí, ve kterém se cítí bezpečně a vykonávají zde práci a činnosti, které jsou pro ně přínosné a dávají jim smysl a tím

⁴ <http://www.pdz.cz/>

pádem může docházet k určité stabilizaci jejich stavu a v lepším případě zlepšení. (Výměník, 2021 ONLINE)⁵

Výměník má své Facebookové stránky, na kterých pravidelně zveřejňuje činnosti klientů a veškeré novinky. V příloze pro představu naleznete organizační schéma Výměníku.

3.4 Sociálně terapeutická dílna

Sociálně terapeutická dílna je bezplatná ambulantní sociální služba, kam klienti s duševním onemocněním dochází. Tato služba umožňuje klientům/uživatelům trávit svůj volný čas mimo domov v prostředí, ve kterém se cítí dobře a bezpečně to je pro většinu z nich nejdůležitější, a hlavně zde mohou udržovat, či rozvíjet své sociální a pracovní návyky a také si udržet nebo zlepšit motorické a pracovní dovednosti. Než klient začne využívat službu, je s ním sepsána smlouva spojená s další potřebnou administrativou. (Informační leták PDZ, výměník – STD ⁶pomáháme žít lidem s duševním onemocněním.)

Klientům po hospitalizacích v psychiatrických zařízeních je zde hlavně nabízena pomoc při návratu do běžného života, dále se zde pomáhá lidem zvládat běžnou komunikaci, ale také situace, které jsou pro většinu z nás samozřejmostí. Například ovládání mobilního telefonu, obsluha PC – psaní e-mailu, vaření a s tím spojená obsluh spotřebičů jako je sporák, rychlovarná konvice, mikrovlnná trouba, nebo běžný úklid domácnosti, ke kterému se pojí i obsluha pračky a žehlení oblečení dále se učí zvládat jednání na úřadech, hospodaření s finančním rozpočtem a celkově komunikaci s lidmi.

Ze začátku klienti dochází do STD jen na pár hodin v týdnu, postupem času, jejich možností, a hlavně zdravotního stavu se hodiny navyšují, čímž se i učí určitého režimu a zodpovědnosti. (Výměník, 2021 ONLINE)⁷

Činností, které si klienti mohou vybrat a zúčastnit se jich je dost. Jsou to rukodělné činnosti, trénink kognitivních funkcí, nachází se zde i keramická dílna, ale také tu jsou

⁵ <https://www.pdzvymenik.cz/>

⁶ STD – sociálně terapeutická dílna

⁷ https://www.pdzvymenik.cz/_files/ugd/d407cc_1ba3d0b655ed4ca1bf1b41cf33a6563b.pdf

skupiny, kterých se mohou účastnit v rámci činností – otevřená pracovní skupina, relaxační skupina, terapeutická skupina, výtvarná skupina, také je tu společenský klub a tvorba časopisu. (viz příloha č. 1 – týdenní program sociálně terapeutické dílny.)

V rámci mé praxe jsem měla možnost se účastnit rukodělných činností a tréninku kognitivních funkcí, přípravy sociálního šatníku, ale také individuálního plánování.

Trénink kognitivních funkcí – každý trénink kognitivních funkcí probíhal jinak. Jeden den jsme s klienty dělali úkol „zapamatování si nového“. Celé to spočívalo v tom, že na papíře byl nakreslený dům, strom a plot, chvíli jsme si obrázek prohlíželi a pak měli za úkol celý obrázek i s detaily za určitý čas překreslit na čistý papír. (viz příloha č.2). Dále jsme dělaly cvičení, kde se spojovala druhá a třetí písmena od konce a hledali jsme další slovo, také jsme doplňovali konce slov (viz příloha č.3) a také jsme hledali rozdíl a hráli jméno město.

Rukodělná činnost – s klienty jsme vyráběli tácky a podnosy z lamelových dřivek a vánoční ozdoby. Všechny výrobky, které klienti v STD⁸ vyrobí si mohou za drobný poplatek odnést domů anebo se dávají do chráněné kavárny Robinson, kde si je může zakoupit široká veřejnost za dobrovolný příspěvek. Většina věcí, co klienti před Vánoci v STD vyrobili, se za dobrovolný poplatek v kavárně rychle prodala. I já díky šikovným klientům z STD jsem měla krásný Vánoční věnec, který jsem za dobrovolný příspěvek zakoupila v kavárně.

V STD je nově i sociální šatník pro klienty. Funguje to na principu, že kdokoliv z klientů i zaměstnanců může donést vyprané, čisté oblečení, které je potom přidáno na stojan, který je umístěný přímo v dílně a kdokoliv z klientů si může vzít co zrovna potřebuje. I já do šatníku přispěla taškou oblečení a není nic lepšího než hřejivý pocit, že oblečení udělá radost, a hlavně pomůže někomu dalšímu.

Individuální plánování – na individuálním plánování se mi líbí materiál, který k němu sociální pracovníce používají. S klientem je vyplněn klasický individuální plán (viz příloha č.4), ale také si klient může vytvořit svůj individuální plán, který je pro

⁸ Sociálně terapeutická dílna

něj uzpůsobený (viz příloha č.5). Dále si mi líbí, že klienti si mapují hodnoty a cíle dle vytvořené pyramidy (viz příloha č.6)

Ještě bych se ráda zmínila o tvorbě časopisu. Každý klient, který má zájem se může účastnit Klienti do časopisu mohou psát různé vtipy, recepty, novinky ze světa, o filmech, celkově o tom, co je zajímavá a je pro ně přínosné, ale také mohou do časopisu napsat i něco o sobě. (viz příloha č.7)

Pro mnoho klientů docházení do sociálně terapeutické dílny není konečné, na tuto službu může navazovat služba sociální rehabilitace v podobě technické dílny, šicí dílny nebo v kavárně Robinson.

3.5 Sociální rehabilitace

Služba sociální rehabilitace je ambulantní sociální služba, která je poskytována zdarma s ohledem na klientovy potřeby, tempo a časové možnosti. Je určena pro osoby s chronickým duševním onemocněním, kteří spadají do věkové kategorie mladí dospělí (19–26 let) a dospělí (27–64 let) a jsou z Pardubického nebo Královehradeckého kraje. Maximální počet klientů v jeden den je 12, služba je poskytována od pondělí do pátku v čase 9:00 – 19:00. (Registr poskytovatelů služeb, online)

Tato služba připravuje lidi s duševním onemocněním na výkon zaměstnání na otevřeném trhu práce nebo chráněném pracovním místě v podobě nácviku buďto v šicí dílně, Café robinson, nebo technické dílně, dle klientových komunikačních schopností a dovedností.

Služba sociální rehabilitace nabízí čtyři možnosti. Jedná se o provázení, nácviky a podporu při udržení zaměstnání, a také při zhoršení zdravotního stavu.

S uživatelem služby je prováděna příprava na dané pracovní místo v podobně konkrétních činností, které jsou potřeba, aby klient ovládal při ucházení se o pracovní místo buďto na chráněném nebo otevřeném trhu práce s finančním ohodnocením, které je organizováno úřadem práce. Klient je podporován v udržení zaměstnání na chráněném pracovním místě, tým pracovníků mu nabízí praktickou pomoc přímo na

pracovišti a pomáhá mu pracovat se zvládním projevu jeho nemoci a učí ho spolupráce v týmu.

Je zde i podpora při zhoršení klientova zdravotního stavu formou protikrizového plánování, možnosti využít arteterapie nebo terapeutické rozvojové skupiny a každý klient může kdykoliv využít individuální konzultace se svým sociálním pracovníkem, asistentem.

A také se klienti provází při hledání práce jak na volném trhu práce, tak na chráněném pracovním místě, kdy se hledá vhodné pracovní místo pro klienta, tak aby ho práce naplňovala, bavila, cítil se tam dobře a v bezpečí, pokud by došlo ke zvolení nevhodného pracovního místa, mohlo by dojít ke zhoršení klientova stavu a demotivaci. Klient má možnost individuálních konzultací se svým vedoucím, který mu pomáhá se orientovat na trhu práce, učí se sebezprezentace, je také připravován a doprovázen na pracovní pohovory, ze strany pracovníka má i podporu při vyjednávání pracovních podmínek a také podporu při zaškolování přímo na pracovišti. (Péče o duševní zdraví – středisko Výměník, z.s, sociální rehabilitace, informační leták)⁹

3.6 Šicí dílna

Dílna vznikla v roce 2012, kdy Výměník hledal možnosti pro pracovní uplatnění žen. Ze začátku ženy vyráběli pouze různé dekorativní předměty a opravovaly oděvy. Dílna se přestěhovala do větších prostor v roce 2017 a tím přibývalo více zakázek například kompletace, praní a žehlení. V roce 2019 začala mít dílna zakázky i pro firmy, a také se pod šicí dílnou začaly realizovat úklidy firem, úklidy po malování a různých stavebních úpravách či společných prostor v panelových domech. (Výměník, šicí dílna, 2021, ONLINE)

Služby, které dílna poskytuje pro veřejnost

Šití – Jedná se o střední a menší zakázky, které zahrnují šití povlečení, tašek, podsedáků, závěsů a zástěr. **Kompletování** – Kompletace jsou různorodé, od dárkových předmětů až po spodní prádlo, například pro firmu Hanes dílna kompletuje

⁹ https://www.pdzvymenik.cz/_files/ugd/d407cc_734fcf61e6b9457f96d76ba5937fba7f.pdf

spodní prádlo značky Belinda, kdy u každého kusu je provedena kontrola kvality. Dále se prádlo označuje velikostí a kódem a v neposlední řadě je ženy z dílny navlékají na ramínka a vkládají do krabiček, které se poté balí. **Praní a žehlení** – Jedná se o praní a žehlení utěrek, ubrusů, ručníků, ložního povlečení, ale i pracovních oděvů jak pro firmy, tak i dětské skupiny. Také kompletují zlatnické a hodinářské sáčky, které zde kompletují hlavně muži. (Výměník, šicí dílna, 2021, ONLINE) ¹⁰

Dále také za pomoci vedoucí dílny, která má zkušenosti s péčí o seniory navrhuje a šije pomůcky pro seniory, které jim ulehčují život. Například speciální „pojistku“, ta zabraňuje sklouzávání z invalidního vozíku. Pro představu se podobá bezpečnostnímu pásu v dětské autosedačce, nebo kočárku.

3.6.1 Zajímavosti

Ženy v šicí dílně perou a žehlí pracovní oděvy, ale také provádí drobné opravy oděvů například pro elektrárnu Opatovice, a.s., ale také šijí pro dostihový spolek Pardubice. Pokud jste někdy byli na dostihovém závodišti v Pardubicích a odložili si skleničku na ubrus nebo běhoun, který je na stole, vše pochází ze šicí dílny a je šito s láskou. (Výměník, šicí dílna, 2021, ONLINE), (Výměník, šicí dílna, 2021, informační leták)

3.7 Technická dílna

Co se týče technické dílny, je to podobné jako s šicí dílnou, Výměník v roce 2012 hledal možnosti, jaké by mohly být další příležitosti pro pracovní uplatnění mužů. Dříve se dílna zabývala jednoduchými stavebními, ale také i řemeslnými pracemi, spadala sem údržba zeleně a úklid veřejných prostranství v různých částech městských obvodů. V současné době rozšířila své činnosti o práce malířské, ve kterých hrají velkou roli i ženy z šicí dílny, protože finální úklid po malování je na nich, v neposlední řadě je činnost rozšířená o instalatérské práce. (Výměník, technická dílna, 2021)

Technická dílna zaměstnává hlavně muže na částečný úvazek, kteří mají duševní nebo jiné onemocnění. Sama za sebe mohu říct že muži, kteří v dílně pracují svou práci

¹⁰ <https://www.pdzvymenik.cz/sici-dilna>

vykonávají poctivě kvalitně a s láskou. Měla jsem několikrát možnost s pány z technické dílny prohodit pár slov a do práce chodí rádi, naplňuje je, mají dobrý kolektiv, líbí se jim, jak je práce různorodá, a hlavně že je na čerstvém vzduchu. Pár z nich po konci směny chodí i do Café Robinson, kde si dají něco dobrého a prohodí pár slov s barmany.

Technická dílna jako celek pracuje ať už pro jednotlivce, domácnosti, nebo firmy, ale také organizace státní správy, neziskové organizace a školská zařízení. Jak už jsem zmínila, dílna nabízí instalatérské práce jako je čištění odpadů, instalace vody, montáž umyvadel a WC, a také třeba výměnu vodovodních baterií a další. Také nabízí malířské a natěračské práce jako například nátěry oken, vrat, malování interiéru. Další službu, kterou poskytují jsou zednické práce oken a dveří, bourací práce a opravy například podlahových ploch. Také nabízí údržbu zeleně včetně jejího odvozu a likvidace bioodpadu. S tím je spojená likvidace náletových dřevin, úklid a čištění zelených ploch a v neposlední řadě, jak už bylo zmíněno poskytují i úklidový servis, který spočívá v čištění skleněných ploch, dále také koberců a čalounění. Muži také vysávají suchou a mokrou metodou, ale patří sem také vyklízení různých prostorů, jako jsou sklepy nebo půdy. (Výměník, technická dílna, 2021 ONLINE) ¹¹

3.8 Chráněná kavárna

Kavárna Robinson je chráněná kavárna, nebo spíše chráněné pracoviště, které je určeno lidem s duševním onemocněním, ale také lidem, kteří mají určité zdravotní znevýhodnění. Kavárna nezaměstnává lidi pouze za barem, ale všechny pozice v kavárně jsou obsazeny chráněnými zaměstnanci. Jsou to kuchaři, cukrářky, pomocná síla v kuchyni, barmani a v neposlední řadě paní na úklid. Chráněná kavárna vznikla v roce 2000 z bývalých prostor tepelného výměníku, za účelem pracovního uplatnění lidí s duševním onemocněním, protože v té době takové možnosti pro uplatnění lidí s tímto onemocněním nebyly. Nejdříve se v kavárně pouze vařila káva a čaj a postupem času se začalo v kavárně i vařit a tím pádem mělo možnost dostat práci více lidí. (Výměník, kavárna, 2021 ONLINE)

¹¹ <https://www.pdzvymenik.cz/technicka-dilna>

Na kavárně se mi líbí, že zde vaří vegetariánské, a veganské pokrmy a spousta z nich je bezlepková, pečou se zde domácí dezerty a dorty ale také slané koláče. Sama jsem měla možnost ochutnat od všeho trochu a mohu říct, že vše je vyráběno z kvalitních surovin, poctivě a s láskou. Kavárna má své Facebookové a Instagramové stránky, kde pravidelně aktualizuje jídelníčky na další týden, ale také přidává aktuální příspěvky, na co si veřejnost může zajít od zákusků až po hlavní chod v podobě lákavých fotografií. Když jsem zde byla na praxi, barmani si mě vzali pod svá křídla, a učili mě dělat různé druhy káv, ale také točit pivo a pracovat s pokladnou, což pro mě není žádná legrace do teď, protože díky praxi chodím do kavárny brigádně vypomáhat, ale také střídat chráněné zaměstnance, když končí směnu, protože kavárna má středy a pátky otevřeno až od 19:00, a zaměstnanci mají zkrácené úvazky, každý chodí na individuální počet hodin a dní v týdnu, dle jejich zdravotních možností. Celkově je pro mě obrovská zkušenost být dá se říct součástí kolektivu kavárny, protože jsem v přímém kontaktu hlavně s lidmi, kteří mají duševní onemocnění. Z velké části se jedná o schizofrenii a paranoidní schizofrenii, dále také bipolární poruchu a poruchu osobnosti. Je zajímavé pozorovat, když někdo ze zaměstnanců není a v kondici, je nevyspalý, nebo má problémy v osobním životě, má zrovna úzkost nebo zrovna změněnou medikaci od svého obvodního lékaře.

Kavárna jako taková poskytuje mnoho služeb ať už jde o vaření, u kterého jak už jsem zmiňovala se jedná o vegetariánskou a veganskou stravu, ale také o bezlepková jídla a krémové polévky. Co se týče pečení jde o zákusky, ale také slané koláče a záviny. Dále kavárna poskytuje catering, který může využít široká veřejnost, pro různé akce, ať to jsou oslavy narozenin, svatby, pohřby nebo také firemní večírky, školení. Tým kavárny zajistí prodej drobného občerstvení a nápojů, ale také je možnost si pronajmout prostory v kavárně, kde se nachází salonek o kapacitě 15 lidí určený k různým akcím jako jsou přednášky, školení a také rodinné oslavy. Nedílnou součástí kavárny je pořádání různých akcí hlavně v letních dnech. Mou nejoblíbenější akcí v kavárně je blešák. Je to akce kde lidé prodávají nebo mění mezi sebou své oblečení,

či výrobky, do toho je pro děti připraveno loutkové divadlo a malý koncert pro všechny. (Výměník, kavárna, 2021) ¹²

Líbí se mi, jak je kavárna otevřena všemu. Před 4 měsíci měl v kavárně výstavu obrazů a triček pan Kamil, který sám má tělesné postižení. Jeho obrazy byli po celé kavárně a trička také. Vše bylo řádně označeno cenovkou a kdokoliv si mohl jeho výrobek zakoupit. Nyní je v kavárně výstava obrazů od studentů střední školy, kteří měli v době online výuky za úkol vymodelovat dle vlastní fantazie Viléma z Pernštejna a další chystanou výstavou, která je spojena s prodejem výrobků za dobrovolný příspěvek je výstava od klientů z domova pod Kuňkou.

SHRnutí TEORETICKÉ ČÁSTI

V teoretické části jsem se nejprve zabývala objasněním duševních nemocí a jejich léčbou, a to hlavně psychózy, schizofrenie a deprese, a to hlavně z důvodu že, jak ve své praxi, tak i nyní už v pracovním životě přicházím do kontaktu hlavně s lidmi, co mají tato onemocnění. Dále jsem se zabývala objasněním pojmu chráněná dílna, kde jsem popsala, že chráněná dílna jako název už neexistuje, ale od roku 2012 se používá pojem chráněné pracovní místo s tím, že chráněné dílny existují. V další části jsem popsala, jakou činnost vykonávají chráněné dílny, pro koho jsou určeny a jaké je propojení mezi Úřadem práce a zaměstnavatelem. Poté jsem plynule přešla k organizaci Péče o duševní zdraví, kterou jsem obecně popsala, dále pak jsem popsala Středisko výměník a jednotlivé provozy (chráněné dílny), které Výměník provozuje. Také jsem popsala, jak funguje sociálně terapeutická dílna a sociální rehabilitace, kde jsem se snažila ke každému z provozu připsat vlastní postřehy a zkušenosti.

¹² <https://www.pdzvymenik.cz/kavarna>

VÝZKUMNÁ ČÁST

4 Cíl výzkumu

Cíl realizovaného výzkumu byl stanoven na základě poznatků z teoretické části. Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, jak chráněná dílna pomáhá lidem s duševním onemocněním v jejich běžném i pracovním životě jak z pohledu klientů, tak sociálních pracovníků. Pro zodpovězení hlavní výzkumné otázky bylo stanoveno 5 níže uvedených dílčích cílů výzkumných otázek realizovaného výzkumného šetření, které jsou popsány ve dvou transformačních tabulkách. Tabulka č.1 je zaměřená na chráněné zaměstnance a tabulka č.2 je zaměřena na sociální a vedoucí pracovníky daných provozů.

Transformační tabulka č.1:

Hlavní cíl realizovaného výzkumu	
Zjistit, jak chráněná dílna pomáhá lidem s duševním onemocněním v jejich běžném i pracovním životě.	
Dílčí cíle	Tazatelské otázky
DC1. Zjistit jaký je vstupní proces klientů, způsob, jakým se o chráněné dílně dozvěděli a jak se do ní dostali.	TO1: Kde jste se o této chráněné dílně dozvěděla? TO2: Kdo Vás doporučil, jak jste se sem dostal/a?
DC2. Zjistit jaké je odborné zaměření a popis činnosti, kategorizace klientů a jejich pracovní náplň.	TO1: Jak funguje chráněná dílna? (úsek na který docházíte) TO2: Jaká je Vaše pracovní náplň? TO3: Jaká je délka Vašeho pracovního úvazku? TO4: Začínal/a jste na stejné pracovní pozici, nebo jste dříve docházela jen do STD, konzultace?

DC3. Zjistit jaké dovednosti byli získány během pracovní náplně a jak jsou uplatněny v běžném životě.	TO1: Jaké dovednosti jste se se zde naučil/a a používáte je v běžném životě?
DC4. Zjistit jaký má přínos a vliv pracovní kolektiv na zaměstnance.	TO1: Co pro Vás znamená kolektiv v chráněné dílně? TO2: Můžete být se svým vedoucím v kontaktu i mimo pracovní dobu, pokud by se něco dělo?
DC5: Zjistit, zda jsou zaměstnanci chráněného provozu, díky přínosům chráněného pracovního místa schopni změnit pracovní místo nebo přejít na volný trh práce.	TO1: Dokážete si představit, že změníte pracovní místo? TO2: Dokážete si představit práci na volném trhu práce?

Transformační tabulka č.2:

Hlavní cíl realizovaného výzkumu	
Zjistit, jak chráněná dílna pomáhá lidem s duševním onemocněním v jejich běžném i pracovním životě.	
Dílčí cíle	Tazatelské otázky
DC1. Zjistit jaký je vstupní proces klientů, způsob jak se o chráněné dílně dozvěděli a jak se do ní dostaly.	TO1: Přichází klienti rovnou na jednu pozici? Nebo začínají třeba v STD/konzultace a poté se až uchází o chráněné pracovní místo?
DC2. Zjistit jaké je odborné zaměření a popis činnosti, kategorizace klientů a jejich pracovní náplň.	TO1: Jak funguje úsek, na kterém pracujete? A jak na něm participují klienti/chránění zaměstnanci? TO2: Jaká je pracovní/aktivizační náplň klientů/zaměstnanců?

	TO3: Jaká je délka jejich pracovního úvazku?
DC3. Zjistit jaké dovednosti byli získány během pracovní náplně a jak jsou uplatněny v běžném životě.	TO1: Používají klienti/ zaměstnanci dovednosti, které se zde naučí i v běžném životě? Pokud ano, tak jaké?
DC4. Zjistí, jaký má přínos a vliv pracovní kolektiv na zaměstnance.	TO1: Myslíte si, že je kolektiv na úseku, kam dochází důležitý? Pokud ano, co si myslíte, že pro ně znamená?
DC5: Zjistí, zda jsou zaměstnanci chráněného provozu, díky přínosům chráněného pracovního místa schopni změnit pracovní místo, nebo přejít na volný trh práce.	TO1: Kolik klientů/ zaměstnanců by se podle Vás zvládlo vrátit na volný trh práce?

4.1 Zvolené metody výzkumu

Toto výzkumné šetření vzniklo díky Středisku výměník, které mi umožnilo vykonat praxi a nahlédnout do všech chráněných provozů (chráněných dílen), ale hlavně díky jeho sociálním pracovníkům a chráněným zaměstnancům, kteří byli ochotni rozhovory poskytnout a otevřeně odpovídat na mnou kladené otázky.

Ve výzkumné části bakalářské práce byla použita metoda kvalitativního výzkumu, která se používá na počátku výzkumu, ale i tam, kde je k dispozici minimum informací a tam, kde se nenachází žádná teorie o problému, ze které by bylo možno formulovat hypotézy. (Trousil, 2015, s.120)

Metodu individuálních rozhovorů jsem zvolila vzhledem k cílové skupině respondentů, a to z jednoho prostého důvodu. Pro tuto skupinu lidí je příjemnější, když si s někým povídají a otázka může být vysvětlena. Pokud by byla použita metoda dotazníkového šetření, pro mnoho respondentů by to mohlo být stresující, ale také by nemuseli zvládnout na vše odpovědět.

Přednosti kvalitativního výzkumu

- *Získává podrobný popis a vhled při zkoumání jedince, skupiny události, fenoménu*
- *Zkoumá fenomén v přirozeném prostředí*
- *Umožňuje studovat procesy*
- *Umožňuje navrhnout teorie*
- *Dobře reaguje na místní situace a podmínky*
- *Hledá lokální (ideografické) příčinné souvislosti*
- *Pomáhá při počáteční exploraci fenoménu (Hendl, 2016 s.48)*

„Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního, nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.“ (Hendl, 1999, s. 48).

Rozhovor vedený v rámci kvalitativního výzkumu může mít několik forem – rozhovor individuální nebo skupinový. V tomto případě byl použit polostrukturovaný rozhovor, který je charakteristický pevnou strukturou tematických oblastí a jsou při něm kladeny otázky jak otevřené, tak uzavřené. (Trousil, 2015, s.134,135)

Hendl ve své knize zdůrazňuje, že je nutné věnovat pozornost začátku a konci rozhovoru. *„Na začátku dotazování je nutné prolomit psychické bariéry a zajistit souhlas se záznamem.“* I zakončení rozhovoru je velice důležité, protože když se s dotyčným loučíme, může nám na závěr sdělit důležité informace. (Hendl, 2016, str. 170,171)

Je dobré, pokud se v rozhovoru začíná otázkami, které se netýkají daného zkoumaného problému. Nejdříve by se měly klást otázky, které se zaměřují na přítomnost a poté by měly následovat otázky zaměřující se na budoucnost. Pokud se otázky týkají budoucnosti je dobré počítat s tím, že je nelze spolehlivě zodpovědět tak jako otázky, které směřují na minulost a přítomnost. (Hendl, 2016, s.173)

Dle Švaříčka otázky, které jsou vhodné pro kvalitativní výzkum splňují tyto určité požadavky:

1. Jsou dostatečně široké. (Příliš úzce vymezená otázka by vedla k vytlačení důležitých, avšak nepředpokládaných jevů z analýzy.)

2. Spíše, než s proměnnými pracují s obecnějšími koncepty. (Proměnné jsou hledány až v samotném průběhu výzkumu.)

3. Neptají se na četnost jevů ani na sílu vztahů mezi proměnnými.

4. Typicky detailně zkoumají povahu určitých jevů, a to nejčastěji z perspektivy aktérů. (Nejde o to podat objektivní popis daného fenoménu, nýbrž popsat, jak je daný jev vnímán a prožíván lidmi, kteří se jej účastní).

5. Vyhýbají se a priori přijatým předpokladům. (Pokud nějaké předpoklady obsahují, musí být tyto předpoklady reflektovány a odůvodněny v konceptuálním rámci.)
(Švaříček, 2007, s. 69,70)

Při přípravě rozhovoru je dle Trouсила nutné dodržovat určité principy:

1. Zjistit si znalost tématu. Je dobré se připravit za pomoci teoretických východisek, nebo pilotních studií, aby nedošlo k tomu, že nerozumíme, co nám dotazovaný odpovídá.
2. Důležitá je taky příprava k zaznamenání odpovědí, můžeme zvolit více možností – diktafon, poznámkový blok.
3. Vhodná je příprava a uzpůsobení našeho zevnějšku, ale také způsob komunikace k potřebám informanta.
4. V neposlední řadě by mělo být zvaženo prostředí, aby se dotazovaný cítil dobře. (Trousil,2015, s.133,134)

4.2 Rizika a Etická rizika výzkumné metody

Dle Hendla jsou rizika/ nevýhody výzkumné metody tyto:

1. *Získaná znalost nemusí být zobecnitelná na populaci a do jiného prostředí.*

2. *Je těžké provádět kvantitativní predikce.*
3. *Je obtížnější testovat hypotézy a teorie.*
4. *Analýza dat i jejich sběr jsou často časově náročné etapy.*
5. *Výsledky jsou snadněji ovlivněny výzkumníkem a jeho osobními preferencemi.*

(Hendl, 2005, s. 52)

V každém výzkumu, ať už se jedná o jakýkoliv, který je jakkoliv zaměřen na zkoumání člověka jako osobu nebo na to jak a kde působí, bychom měli zvažovat dopad našeho výzkumu, hlavně pak při zveřejňování závěrů. Etické dimenze kvalitativního výzkumu jsou úzce spjaty s obecnými principy, které jsou v jednotlivých vědách definovány velice dlouze v podobě etických zásad chování. Tyto etické zásady výzkumu jsou vyjádřeny v obecné rovině i v rovině principů. Nejedná se ale o přesný návod, kterým bychom se měli řídit, jedná se o obecné principy, se kterými se můžeme srovnávat, nikoliv se jimi řídit jako pravidly. Na každém, kdo realizuje výzkum tedy zůstává zvážení všech etických aspektů jeho výzkumu. Základními principy výzkumu jsou – důvěrnost, zpřístupněný souhlas a zpřístupnění práce všem účastníkům výzkumu. (Švaříček, 2007, s. 43-50)

V mém případě vidím riziko v tom, že se s respondenty znám osobně. Hlavní pracovníci jsou mými kolegy a s chráněnými zaměstnanci, jak už jsem zmiňovala se pravidelně stýkám na směnách v kavárně, kam chodím vypomáhat, když je potřeba. Když jsem vyhodnocovala odpovědi, tak jsem se snažila dívat z pohledu nestranného člověka a představovala jsem si, že to jsou cizí lidé, které jsem viděla poprvé.

4.2.1 Důvěrnost

Důvěrnost v tomto případě znamená, že informace, které byly při výzkumu získány nebudou obsahovat žádná data, která by umožnila čtenáři identifikovat osobu, která se výzkumu účastnila. Účastníci by měli být ujištěni, že bude zachována důvěrnost a nedojde ke sdělování získaných informací ostatním účastníkům ani kolegům. (Švaříček, 2007, s. 45)

4.2.2 Poučený souhlas

Dalším důležitým principem je poučený souhlas, který by měl být řádně zdokumentován, ať už nahráním na diktafon, nebo písemně. Tím nám účastník

stvrzuje, že je seznámen s povahou a možnými důsledky své účasti na výzkumu. (Švaříček, 2007, s. 46)

V mém případě jsem si poučený souhlas sepsala, vytiskla a každého účastníka nechala v klidu pročíst a podepsat.¹³ Účastníci výzkumu také měli na výběr, zda vyplní své jméno a příjmení, nebo se jen podepíší.

4.2.3 Zpřístupnění práce účastníkům výzkumu

Pokud výzkumník respondentům slíbí, že jim předá výsledky svého výzkumu, měl by to udělat (Woods, 2006). V opačném případě by byl nejen nezdořilý, ale mohl by tímto svým chováním znemožnit vstup do zkoumaného prostředí dalším výzkumníkům. (Švaříček, 2007, s. 49)

V mém případě jsem respondentům slíbila, že kdykoliv bude potřeba budou mít výsledky mého výzkumu k dispozici.

4.3 Charakteristika výzkumného souboru

Jak uvádí Trousil (2015), výběr informantů ze strany výzkumníka záleží na tom, co chce zjistit. Základem pro výběr vzorku u kvalitativní výzkumné strategie je hovořit se všemi aktéry, kteří jsou důležití a hrají roli ve výzkumném problému. Nejde tedy o počet dotazovaných, ale o to, jak jsou pro výzkum významní. (Trousil, 2015, s.130)

Pro realizaci výzkumu byl záměrně použit specifický výběr respondentů, kteří splňují následující:

- Jsou sociálními pracovníky, kteří pracují s lidmi s duševním onemocněním
- Jsou sociálními pracovníky, kteří se věnují lidem zaměstnaným na chráněném pracovním místě
- Jsou pracovníky, kteří se zaměřují na podporu lidí s duševním onemocněním v rámci zaměstnávání na chráněném pracovním místě
- Jsou nebo byli klienty sociálně terapeutické dílny

¹³ Informovaný souhlas bude k nahlédnutí v příloze.

- Jsou zaměstnání na chráněném pracovním místě v rámci střediska Výměník a jednoho z jejich provozů

Pro realizovaný výzkum byli osloveni pracovníci střediska Výměník. Z vedení byla oslovena vedoucí sociálních služeb a z Kafe Robinson byl osloven vedoucí provozu kavárny a sociální pracovnice. Z klientů (chráněných zaměstnanců) byli osloveni 4 z Cafe Robinson a 2 klienti, kteří dochází jak do sociálně terapeutické dílny, tak do technické dílny. Celkem tedy byli pro vlastní výzkum osloveni 3 vedoucí pracovníci a 6 chráněných zaměstnanců, kteří splňovali podmínky výběru a zároveň souhlasili s účastí na výzkumném šetření.

Tabulka č.3 specifiky informantů:

<p>Informant č. 1</p> <p>Pohlaví: žena</p> <p>Pracovní uplatnění: Vedoucí sociálních služeb – Výměník</p>	<p>Informant č. 2</p> <p>Pohlaví: žena</p> <p>Pracovní uplatnění: Sociální pracovnice – Cafe Robinson, Výměník</p>
<p>Informant č. 3</p> <p>Pohlaví: muž</p> <p>Pracovní uplatnění: Vedoucí pracovník Cafe Robinson – Výměník</p>	<p>Informant č. 4</p> <p>Pohlaví: muž, Downův syndrom</p> <p>Pracovní uplatnění: Pracovník v technické dílně, klient sociálně terapeutické dílny</p>
<p>Informant č. 5</p> <p>Pohlaví: muž, schizofrenie</p>	<p>Informant č. 6</p> <p>Pohlaví: muž, schizofrenie a paranoidní schizofrenie</p>

Pracovní uplatnění: Pracovník v technické dílně, klient sociálně terapeutické dílny	Pracovní uplatnění: Barman v Café Robinson
Informant č. 7 Pohlaví: muž, schizoafektivní porucha Pracovní uplatnění: Barman v Café Robinson	Informant č. 8 Pohlaví: muž, paranoidní schizofrenii Pracovní uplatnění: Barman v Café Robinson
Informant č. 9 Pohlaví: muž, paranoidní schizofrenie Pracovní uplatnění: Barman v Café Robinson	

4.4 Organizace a průběh výzkumu

Pro výzkumné šetření mé bakalářské práce jsem oslovila vedoucí pracovníky, klienty a chráněné zaměstnance střediska Výměník. Se spoluprací souhlasili 3 pracovníci a 6 klientů/ chráněných zaměstnanců, se kterými následovalo uskutečnění rozhovorů. Data jsem sbírala v období duben–listopad roku 2021. Rozhovory s informanty jsem realizovala po předchozí domluvě přímo na pracovištích. V úvodu setkání s informantem jsem dotyčného seznámila s účelem realizace výzkumu, také jsem ho ujistila o tom, že rozhovor je anonymní a že informace o jeho osobě nebudou nikde zveřejněny. Rozhovory byly se souhlasem všech dotazovaných nahrávány a poté přepsány do textové podoby. V posledním kroku jsem provedla analýzu dat.

4.5 Kódování rozhovorů, analýza a interpretace výsledků výzkumu

V této kapitole bakalářské práce se zaměřuji na hledání odpovědi na výzkumnou otázku a její následnou interpretaci. K interpretaci jsem použila metodu kódování. Jedná se o operace, díky kterým jsou údaje (přepsané rozhovory) rozebrány na jednotky a poté složeny novým způsobem. Těmto jednotkám jsou poté přidělena nová jména, se kterými se dále pracuje. Poté je každé nově vzniklé jednotce přidělen kód (nějaké jméno nebo označení), který vystihuje danou frázi a zároveň se odlišuje od ostatních. Při volbě kódu je důležité pokládat si otázku, co daný kód představuje. Může také ale dojít k tomu, že jedna z jednotek představuje více než jeden kód, v tomto případě se úsek označuje více kódy. (Švaříček, 2007, str. 211–212)

Rozhovory, které jsem nahrávala na diktafon, byli nejdříve přepsány a vytištěny, poté následovala analýza. Celý tento proces se nazývá otevřené kódování. Dle Strausse je otevřené kódování jako: *... část analýzy, která se zabývá označováním a kategorizací pojmů pomocí pečlivého studia údajů. ... Během otevřeného kódování jsou údaje rozebrány na samostatné části a pečlivě prostudovány, porovnáním jsou zjištěny podobnosti a rozdíly, a také jsou kladeny otázky o jevech údají reprezentovaných.* (J. Strauss, 1999., S.43)

Při procesu otevřeného kódování jsem označila jevy, které se opakují. Kolem těchto jevů jsem shromáždila pojmy, které s konkrétním jevem nějakým způsobem souvisely a díky této činnosti vznikla poté kategorie – tento jev nazýváme kategorizace neboli proces, kde dochází ke seskupování pojmů, které nějakým způsobem přísluší stejnému jevu. (J. Strauss, 1999, S.45)

Po průběhu otevřeného kódování jsem vytvořila pět kategorií. Na začátku jednotlivých kategorií jsou citované výpovědi jednotlivých pracovníků z důvodu jasného znázornění, jak věc vidí zaměstnanci a jak na vše nahlíží chránění zaměstnanci s duševním onemocněním, ale také budu citovat jednotlivé výpovědi respondentů z pozic chráněných zaměstnanců, které se vztahují k danému tématu.

Kategorie č. 1 s názvem **vstup na chráněné zaměstnání** se bude opírat o dílčí cíl č. 1 – Zjistit jaký je vstupní proces klientů způsob, jak se o chráněné dílně dozvěděli a jak se do ní dostali. Na tuto kategorii jsou vázané TO1, TO2 + TO1.

Kategorie č. 2 s názvem **práce** se bude opírat o dílčí cíl č. 2. – Zjistit, jaké je odborné zaměření a popis činnosti, kategorizace klientů a jejich pracovní náplň. Na tuto kategorii jsou vázány TO1, TO2, TO3, TO4 + TO1, TO2, TO3.

Kategorie č. 3 s názvem **dovednosti** se bude opírat o dílčí cíl č. 3 – Zjistit, jaké dovednosti byli získány během pracovní náplně a jak jsou uplatněny v běžném životě. Na tuto kategorii je vázána TO1 + TO1.

Kategorie č. 4 s názvem **kolektiv** se bude opírat o dílčí cíl č. 4 – Zjistit, jaký má přínos a vliv pracovní kolektiv na zaměstnance. Na tuto kategorii budou vázány TO1, TO2 + TO1.

Kategorie č. 5 s názvem **budoucnost** se bude opírat o dílčí cíl č. 5 – Zjistit, zda jsou zaměstnanci chráněno provozu, díky přínosům chráněného pracovního místa schopni změnit pracovní místo, nebo přejít na volný trh práce. Na tuto kategorii je vázána TO1, TO2 + TO1.

4.6 Kategorie

Kategorie č.1: Vstup na chráněné zaměstnání

Aby člověk získal chráněné pracovní místo, předchází tomu z velké části zdlouhavý proces, který je velice náročný, ale nebývá tomu tak vždy. **Respondent č. 1 uvádí:** „*Tak je to hodně různý. Spoustu klientů co máme vzejde z neúspěšného pracovního pohovoru u nás, kdy je personalistka kontaktuje s nabídkou služby pokud vidí, že tam je nějaký problém třeba s komunikací, nebo duševní onemocnění brání zatím v tý práci, tak potom se snažím formou konzultací, nácviků a všemu co je potřeba odstraňovat tak aby ten člověk do práce mohl a spoustu klientů začíná v STD, ze které i přes SR¹⁴ se dostanou do práce, někdo nastoupí do práce rovnou, že je úspěšný ve výběrovém řízení a přijmeme ho hned na tu pracovní pozici, takže je to různý.*“

Respondenti č. 4, 5, 7, 8, 9 se o možnosti chráněného zaměstnání na chráněném provozu střediska Výměník dozvěděli díky docházení do místa, které jim pomáhá

¹⁴ Sociální rehabilitace – jedná se o nácvik činnosti na chráněném provozu bez nároku na mzdu.

v rámci jejich duševního onemocnění. Jednalo se o PDZ¹⁵, STD, ale také psychiatra a blízké známé. **Respondent č.5 uvádí:** *„Byl jsem tady u jedné doktorky, u psychiatricky a tam sem právě viděl letáček s mámou vlastně. A respondent č. 7 uvádí: „Od mé dlouholeté kamarádky“.*

Odpověď **respondenta č. 6** se od zbylých respondentů odlišuje. **Respondent uvedl:** *„Četl jsem to na internetu, když jsem sháněl brigádu“.*

Co se týče začátku práce na chráněném provozu, u **respondentů číslo 4, 5, 6, 9** vše začalo na základě schůzky, od které se pak dále odvíjely další postupy pro vstup na chráněné pracovní místo. U **respondentů č. 7 a 8** se odpovědi odlišují. **Respondent č. 7 uvedl** *„Moje dlouholetá kamarádka, která zde pracovala jako provozní mě sem doporučila a díky ní jsem tady“.* **Respondent č. 8 uvedl** *„Rok sem dělal zadarmo na zaučení, a pak sem nastoupil“.*

Shrnutí DC1

Z mého pohledu z této kategorie vyplývá, že veřejnost a blízké okolí je všímavé a má pojem o možnostech pracovního uplatnění pro lidi s duševním onemocněním. Také je viditelné, že pokud člověk jeví zájem, má svou nemoc pod kontrolou, také má snahu se začlenit, pracovat jak sám na sobě, tak dále posouvat své limity v rámci chráněného pracovního místa a plnit své povinnosti, tak je schopný podstoupit vstupní proces na chráněné pracovní místo, ať už se například jedná o sociální rehabilitaci, kdy člověk začíná na chráněném pracovním místě bez nároku na mzdu.

Kategorie č. 2: Práce

V kategorii s názvem práce jsem se zaměřila na širší oblast, ve které jsem se respondentů ptala na jejich délku úvazku, pracovní náplň, zda začínali na stejné pozici, ale hlavním záměrem bylo zjistit, zda mají přehled o tom, jak funguje chráněný pracovní úsek, zdali si uvědomují, jak je důležitý provoz dílny pro jejich běžný, ale i pracovní život.

¹⁵ Péče o duševní zdraví.

Respondent č. 3 uvádí „*My tady máme převážně na pozicích barmany. Jsou to převážně lidi s duševním onemocněním, tam je to teďka horší, protože je to tím kovidem zasáhnutý, a způsobuje to i nějakou nejistotu, protože vnímaj jak chodí daleko mihn lidí, že marže jsou daleko menší, že smlouvy se třeba se nebudou přijmat na celý rok, ale budou na půl roku. Ale snažíme se je vést k nějaké všímavosti, když je jeden zaměstnanec v něčem suprovej, si všimne, co je potřeba, jde a udělá to a není to o tom, že by prostě čekal na to, až mu vedení řekne běž támhleto, tamto, to ne, prostě je rád za tu práci, oceňuje ten přístup, kterej je tolerantní k tomu duševnímu onemocnění a k těm jednotlivostem a váží si toho, tím pádem víc pečuje o tu kavárnu, jinak se snažíme objeovat silný stránky těch lidí s duševním onemocněním a na těch stavech“*

Co se týče pracovních úvazků **respondenti č. 5 a 8** mají jako jediní poloviční úvazky. **Respondenti 4, 6, 9** pracují 4 hodiny 3 dny v týdnu. Jediný **respondent č. 7** chodí do práce každý den na 3 hodiny. Zde je krásně vidět rozdíl mezi respondenty a jejich duševním onemocněním, protože každému jeho nemoc dovoluje chodit do práce jinak, ale díky chráněnému pracovnímu místu je to pro ně velice přínosné, protože se cítí, že někde zapadají a jsou chtění i přes jejich nemoc.

Respondenti si plně uvědomují svoji pracovní náplň. **Respondenti č. 6, 7, 8** uvedli pouze, že dělají barmany, **respondent č. 9** to rozvedl lépe „*Vydávat občedy, vařit kafička, nápoje, a dělat barmanskou činnost.*“

Nejsdílnější byli **respondenti č. 4 a 5**, kteří svou pracovní náplň rozvedli nejlépe. „*Je to takový složitější, dřív jsme dělávali právě na závoděšti úklid a teď máme jinou práci a děláme úklid tady ve městě po Polabinách, parky a tak podobně.*“ A „*Údržba zeleně, jezdíme s károu po Polabinách občas chvilku posedíme.*“ Zde je krásně vidět, jak zaměstnanci vnímají svou pracovní náplň a jak ji umí popsat, myslím si, že by bylo dobré, kdyby se **respondenti č. 6, 7, 8** do budoucna naučili o svém pracovní náplni lépe hovořit, je samozřejmě pochopitelné, že každý je limitován svým duševním onemocněním, ale v rámci možností se na tom dá pracovat.

Co se týče pracovní pozice, tak **respondenti č. 5, 6, 7, 9** začínali na stále jsou na stejné pozici, nikam se neposunuly. Respondent č.4 začínal jako klient STD¹⁶ a jediný **respondent č. 8** odpověděl „*Rok sem dělal zadarmo na zaučení, a pak sem nastoupil.*“

Chod chráněné dílny z pohledu **respondenta č. 2** funguje chráněná dílna takto „*Je to chráněná kavárna, kde zaměstnáváme lidi se zdravotním znevýhodněním jak na pozici kuchařů, uklízečky tak i barmanů, chráněných zaměstnanců je tady teď už 14 a zdraví jsme tady jen dva, takže se podílej na celým chodu kavárny, jak kuchyň, tak bar i úklid.*“

Překvapivým zjištěním pro mě bylo, že jediný **respondent č. 7** definoval funkci chráněné dílny takovou jaká je a jeho odpověď nabyla zaměřena na náplň práce „*Když nemáme možnost sehnat práci tak je možnost se v této kavárně uplatnit, získat zde dovednosti co člověk nemá*“ Z pohledu **respondenta č. 6** funguje chráněná kavárna jako každá jiná. **Respondent č. 9** odpověděl, že neví, jak funguje chráněná kavárna, ostatní respondenti odpověděli, jaká je jejich náplň práce „*Ráno přijdu, jdu do práce a probíhá to pokaždý to od A až do Z a pan vedoucí, řekne, co mám udělat*“, A „*Vydávat obědy, vařit kafička, nápoje, a dělat barmanskou činnost*“.

Shrnutí DC2

Myslím si, že by do budoucna bylo dobré chráněným zaměstnancům připomínat fungování kavárny, aby si uvědomovali a byli schopni vysvětlit blízkému okolí, kde pracují, ale také aby si i oni sami plně uvědomovali, že to není pracovní místo, které se nachází na volném trhu práce, ale to že je to pracovní místo, které je chráněné, že jsou zde úplně jiné hranice a benevolence ze strany vedoucích vůči nim, že se zde myslí na jejich duševní onemocnění, ale také na jejich pracovní hranice.

Kategorie č.3: Dovednosti

Každý respondent se za dobu svého pracovního působení obohatil a zdokonalil v určitých dovednostech, není zde nikdo, komu by chráněné zaměstnání nepřineslo žádný přínos do běžného života. **Respondent č. 2**, který je se zaměstnanci v kontaktu nejčastěji uvádí „*Tak záleží jak u koho, záleží, jaký maj znevýhodnění, ale spousta*

¹⁶ Sociálně terapeutická dílna

lidem to pomáhá třeba v komunikaci, takže si myslím, že nějaký komunikační dovednosti, což je nějaký asertivní jednání, umět říct ne“

Zajímavá je odpověď **respondenta č. 1** „*Určitě jo, v rámci přípravy na pracovní místo se často učí i praní, žehlení, vaření nebo práci na počítači, učí se telefonovat, komunikovat, učí se prezentovat co umí, a to jsou za mě věci, které potřebují a každéj je potřebujeme vždycky.*“

Velice zajímavá byla taky **odpověď respondenta č. 4**, který se naučil ve svém volném čase sbírat odpadky „*Naučil sem se i ve svém volném čase, když někam jdu sbírat odpadky a hlavně sem se zlepšil v komunikaci.*“ a zároveň se jeho odpověď shoduje s **respondentem č. 6**, který se také zlepšil v komunikaci, ale zároveň se stal i průbojnějším. „*Zlepšila se mi tady hodně komunikace s lidma, když sem byl doma, tak sem byl hodně uzavřenej a samotářskej, teď jsem v kontaktu se zákazníkama a jsem takovej průbojnější bych řekl.*“. **Odpovědi respondentů č. 5, 7, 8, 9** se hodně prolínají, naučili se zde pořádku, plánování času, vybuodovali si vztah k lidem a **respondent č. 7 uvádí:** „*Vztah k lidem, být dobrým barmanem, který nabízí služby této kavárny, předtím už jsem v kavárně dělal ale s jinou technikou, šlo to všechno dopředu, dneska už jsou ty nabídky kávy hodně ve předu.* „

Shrnutí DC3

V tomto případě je chráněná dílna pro lidi s duševním onemocněním důležitá víc, než si kdo dokáže představit. Lidé se zde zdokonalují v komunikaci, zvedá se jim sebevědomí, ale také se jim lepší vztahy s lidmi, v ničem z toho by se nikdy nezlepšili, neposunuli by se a jejich život by byl pořád ve stejných kolejích, pokud by neexistovali chráněné dílny.

Kategorie č.4: Kolektiv

Kolektiv hraje jednu z nejdůležitějších rolí v životě lidí s duševním onemocněním, kteří jsou zaměstnáni v chráněných dílnách, také je pro ně důležité to, jak s nimi jedná jejich vedoucí nebo sociální pracovník, protože potřebují mít jistotu podpory a pochopení. **Respondent č. 2** uvádí, že kolektiv je to nejdůležitější pro zaměstnance. „*Samozřejmě, já bych řekla, že to pro ně i to nejdůležitější, co v tý práci maj, a pro*

90 % našim zaměstnanců, lomeno klientů je to vlastně jediný sociální kontakt, kterej maj, takže to jsou pro ně vlastně kolegové a jedini přátelé třeba“

Pro všechny respondenty je kolektiv velice důležitý, znamená pro ně pocit jistoty, bezpečí, ale také emoční vyrovnanost. **Respondent č. 7 uvádí:** „*Pocit bezpečí, spolehlivost, klid, emoční vyrovnanost*“, zároveň **respondent č. 5 uvádí:** „*Jistota, mám se kam těšit.*“ **Respondent č. 4 uvádí:** „*Naučil sem se vychazet skoro s každým.*“ **Respondenti č. 6, 8, 9** se jednoslovně shodují, že kolektiv pro ně znamená „*hodně.*“

Co se týká důvěry mezi vedoucími pracovníky a zaměstnanci tak je zde jasně vidět, že zaměstnanci se nebojí svého vedoucího kontaktovat kdykoliv, i během víkendů a státních svátků, protože v nich mají důvěru a ví, že se na ně mohou kdykoliv s čímkoliv obrátit. Na otázku „*Můžete být se svým vedoucím v kontaktu i mimo pracovní dobu, pokud by se něco dělo?*“ všichni respondenti až na jednoho odpověděli, že mohou být v kontaktu se svým vedoucím. **Respondent č. 7 uvedl:** „*Myslím si, že by pan vedoucí nebyl proti a rád by pomohl, jsem s ním velice spokojený*“ **Odpověď respondenta č. 6 se lišila,** je zde patrná špatná zkušenost s bývalou vedoucí, ale z jeho strany je viditelná důvěra v sociální pracovníci „*To nevím úplně, ale když sem volal bývalé šéfové tak ta o víkendech telefon nebrala, ale sociální pracovnice, na tu mám soukromé číslo a když sem ji volal tak mi to vždy zvedla ,,*

Shrnutí DC4

Je jasné, že pokud by kolektiv na chráněném pracovním místě nebyl přátelský a fungující, nikdo z nich by se zde necítil komfortně a neměl by motivaci chodit do zaměstnání. Pro všechny dotazové je kolektiv nejdůležitější a znamená pro ně víc, než si kdo z nás dokáže představit. Je zde vidět, že na pracovišti je pro respondenty vytvářeno přátelské prostředí, které je pro ně bezpečné a znamená pro ně pocit jistoty a bezpečí. Také je dobré, že většina respondentů má důvěru ke svým nadřízeným a vědí, že se na ně mohou kdykoliv obrátit. Myslím si ale, že by do budoucna bylo dobré nastavit si hranice, kdy je potřeba volat a kdy ne.

Kategorie č.5: Budoucnost

V této kategorii jsem se zaměřila na to jak respondenti vnímají svou budoucnost, ze strany přínosu chráněné dílny, zda přemýšlí nad tím, že by mohlo dojít ke změně pracovního místa, a také jestli si dokážou představit, že by jednou přešli z chráněného trhu práce na volný trh práce.

Z pohledu respondenta č. 2 by se na volný trh práce z chráněné kavárny zvládli vrátit 3-4 zaměstnanci. **Respondent č. 1 uvádí** „*Tak v sociálně terapeutické dílně je skupina klientů, když bych to vzala teď za současnej stav, hodně se nám snížil počet klientů i s tou pandemií, protože bylo zavřeno dlouho a ty skupinový aktivity nemohli bejt. Ale když bychom vzali současnej stav, kdy v STD je 20 klientů, tak si myslím že je to tak, že na chráněném místě by bylo uplatnitelných polovina a na volném trhu si neumím představit nikoho. V sociální rehabilitaci máme vysokou úspěšnost, že když klient nastoupí do rehabilitace a projde konzultacemi a tím co je tam možný, tak máme hodně klientů teď uplatněnej na trhu práce.*“

Co se týče změny pracovního místa, tak pro všechny respondenty až na jednoho je to dá se říct něco nepředstavitelného i v rámci chráněného pracovního místa.

Respondenti č. 4, 8 a 9 jasně a jednoslovně odpověděli „ne“. Zároveň v odpovědi **respondentů číslo 5 a 7** zaznělo, že tu jsou spokojeni a rádi. - „*Jsem tu spokojený, můžu se tu ještě zdokonalovat, takže zatím si to nedovedu představit*“. Jediný, kdo odpověděl, že si to dokáže představit byl **respondent číslo 6**: „*Nechtělo by se mě, dokážu si to představit, kdyby se mi nabídlo něco lukrativnějšího, protože peníze jsou potřeba, tak bych třeba váhal a třeba bych sem docházel*“

Co se týče přechodu z chráněného pracovního místa na volný trh práce, nikdo z respondentů si to nedokáže představit. **Respondent číslo 5 dokonce uvádí**: „*ne bylo by to stresující, to bych nedal*“ **zároveň respondent č. 6 jako jediný uvádí** „*Nedokážu, 4 hodiny jsou pro mě maximum, představa že dělám 8 hodin, a ještě třeba na lince tak to bych nedal*“,

Shrnutí DC5

Z odpovědí respondentů jasně vyplývá, že si nedokážou představit, že by změnili pracovní místo ani kdyby se jednalo o pracovní místo vhodné pro OZP¹⁷, protože chráněná dílna jim dává pocit jistoty a bezpečí a mají nad sebou vedoucí, kteří vědí, jak s nimi jednat a pracovat na rozdíl od pracovních míst pro ně vhodné, ale zároveň jsou mimo chráněné dílny – úklid škol atp.

Zároveň je také jasné, že nikdo z nich si nedokáže představit práci na otevřeném trhu práce, protože jim to nedovoluje jejich nemoc. Když už by jim to jejich nemoc alespoň částečně dovolila, tak by pro ně nikdo neměl pochopení, co se týče pracovního tempa, individuálního přístup, ale hlavně pochopení složitosti a nevyzpytatelnosti duševního onemocnění.

4.7 Celkové shrnutí – závěr

Svým výzkumným šetřením jsem došla k závěru, že chráněné dílny/ chráněná pracovní místa jsou klíčovým prvkem pro začleňování lidí s duševním onemocněním. Nejdůležitější a nepostradatelnou roli má pro chráněné zaměstnance kolektiv, který je pro ně určitou jistotou, bezpečím a útočištěm, bez kterého by nebyli tam kde jsou. Je zde vidět i informovanost okolí, bez které by se lidé nedozvěděli o možnostech sociálně terapeutické dílny a sociální rehabilitace, která je propojena se vstupem na chráněné pracovní místo.

Zjištěným problémem z mého pohledu je nedostatečná informovanost nebo schopnost chráněných zaměstnanců popsat režim fungování chráněné dílny zn. obecně vysvětlit, že se nejedná o běžné pracovní místo, ale že je to pracovní místo, kde se bere ohled na jejich nemoc a momentální zdravotní stav a na rozdíl od místa na volném trhu práce, je jejich pracovní pozice přizpůsobena na míru. Většina respondentů zde totiž odpověděla pouze jaká je jejich pracovní náplň, nebo, že neví, a to si myslím, že by bylo dobré do budoucna zlepšit, protože to může působit na širší veřejnost, která nemá určité znalosti v této oblasti a problematice velice zmateně a může docházet k dezinformacím a předsudkům. Co se týče výsledků z této části, předložím je v organizaci a navrhnou určitá řešení, na kterých se podílím s celým týmem.

¹⁷ Osoba zdravotně postižená

Do organizace jsem nejdříve nastoupila na praxi, díky čemuž jsem se dostala brigádně do Café Robinson. Už v tu dobu jsem věděla, že tato cílová skupina je moje volba čísla jedna! Později jsem zde absolvovala i druhou praxi a naskytla se pracovní příležitost na pozici sociálního pracovníka se zaměřením na podporu klientů při zaměstnávání na volném trhu práce.

Tím, že v organizaci Výměníku nyní pracuji mi duševní onemocnění není cizí, ale hlavně mi není lhostejné. Pomoc lidem, kteří mají duševní onemocnění je pro mě vždy velkou výzvou, která mě motivuje dát do toho vše, protože vím, že výsledky se vždy dostaví. S filozofií organizace se plně ztotožňuji, její poslání je důležité a mění životy spoustě lidem. Pro mě samotnou je důležité, aby veřejnost měla alespoň základní znalosti o duševních nemocech a nedocházelo k předsudkům. Proto pro mě má práce byla velice obohacující, protože jsem se utvrdila v tom, že lidé s duševním onemocněním jsou cílová skupina, se kterou se mi pracuje dobře, a vím, že nejen já mohu těmto lidem pomáhat a předávat informace a zkušenosti, ale i oni mě toho mohou do života hodně dát.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura

1. MARKOVÁ, Eva, Martina VENGLÁŘOVÁ a Mira BABIAKOVÁ. *Psychiatrická ošetrovatelská péče*. Praha: Grada, c2006. Sestra (Grada). ISBN 80-247-1151-6.
2. PROBSTOVÁ, Václava a Ondřej PĚČ. *Psychiatrie pro sociální pracovníky: vybrané kapitoly*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0731-3.
3. DOUBEK, Pavel. *Psychóza v životě – život v psychóze: příručka pro pacienty trpící psychózou a jejich rodiny*. Praha: Maxdorf, c2008. ISBN 978-80-7345-156-1.
4. VOKURKA, Martin a Jan HUGO. *Praktický slovník medicíny*. 5. rozš. vyd. Praha: Maxdorf, 1998. ISBN 80-85800-81-0.
5. LONG, Maxine. *Rodinná encyklopedie medicíny a zdraví*. Čestlice: Rebo Productions, c1999. ISBN 80-7234-074-3.
6. MAHROVÁ, Gabriela a Martina VENGLÁŘOVÁ. *Sociální práce s lidmi s duševním onemocněním*. Praha: Grada, 2008. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-2138-5.
7. *Deprese*. Havlíčkův Brod: Fragment, 2002. Klíč ke zdraví. ISBN 80-7200-686-x.
8. DOUBEK, Pavel. *Deprese a její léčba: příručka pro pacienty a jejich rodiny*. [Praha]: Maxdorf, c2014. ISBN 978-80-7345-417-3.
9. § 75 zákon č. 435/2004 sb., o zaměstnanosti – zákony pro lidi
10. MATOUŠEK, Oldřich, Pavla KODYMOVÁ a Jana KOLÁČKOVÁ, ed. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Praha: Portál, 2005. ISBN 807367002x.
11. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
12. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2

13. HENDL, Jan. *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-549-3.
14. ŠVARŤÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.
15. ROUSIL, Michal a Veronika JAŠÍKOVÁ. *Úvod do tvorby odborných prací*. Vyd. 2., rozš. Hradec Králové: Gaudemaus [i.e. Gaudeamus], 2015. ISBN 978-80-7435-542-4.
16. STRAUSS, Anselm L. a Juliet CORBIN. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Sdružení Podané ruce, 1999. SCAN. ISBN isbn80·85834-60.x.

Online zdroje

17. o D.N. Péče o duševní zdraví [online]. Copyright © 2010 Péče o duševní zdraví [cit. 14.03.2022]. Dostupné z: <http://www.pdz.cz/o-dusevnich-nemocech.html>
18. Duševní pomoc | Péče o duševní zdraví – středisko Výměník | Pardubický kraj. Duševní pomoc | Péče o duševní zdraví – středisko Výměník | Pardubický kraj [online]. Copyright © 2021 by [cit. 14.03.2022]. Dostupné z: <https://www.pdzvymenik.cz/>
19. Péče o duševní zdraví. Péče o duševní zdraví [online]. Copyright © 2010 Péče o duševní zdraví [cit. 14.03.2022]. Dostupné z: <http://www.pdz.cz/>
20. *Duševní pomoc | Péče o duševní zdraví – středisko Výměník | Pardubický kraj* [online]. Copyright ©v [cit. 14.03.2022]. Dostupné z: https://www.pdzvymenik.cz/_files/ugd/d407cc_1ba3d0b655ed4ca1bf1b41cf33a6563b.pdf
21. *Duševní pomoc | Péče o duševní zdraví – středisko Výměník | Pardubický kraj* [online]. Copyright ©y [cit. 14.03.2022]. Dostupné z: https://www.pdzvymenik.cz/_files/ugd/d407cc_734fcf61e6b9457f96d76ba5937fba7f.pdf
22. Šicí dílna | Péče o duševní zdraví – středisko Výměník | Pardubický kraj. *Duševní pomoc | Péče o duševní zdraví – středisko Výměník |*

- Pardubický kraj* [online]. Copyright © 2021 by [cit. 14.03.2022].
Dostupné z: <https://www.pdzvymenik.cz/sici-dilna>
23. Technická dílna | Péče o duševní zdraví – středisko Výměník | Pardubický kraj. *Duševní pomoc | Péče o duševní zdraví – středisko Výměník | Pardubický kraj* [online]. Copyright © 2021 by [cit. 14.03.2022].
Dostupné z: <https://www.pdzvymenik.cz/technicka-dilna>
24. Kavárna | Péče o duševní zdraví – středisko Výměník | Pardubický kraj. *Duševní pomoc | Péče o duševní zdraví – středisko Výměník | Pardubický kraj* [online]. Copyright © 2021 by [cit. 14.03.2022].
Dostupné z: <https://www.pdzvymenik.cz/kavarna>
25. OK system [online]. Dostupné
z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?pg=3&zaok=&sd=soci%C3%A1ln%C3%AD+rehabilitace&zak=Pardubick%C3%BD&SUBSESSION_ID=1648974798993_6#results

SEZNAM TABULEK

Tabulka č.1 – transformační tabulka

Tabulka č.2 – transformační tabulka

Tabulka č.3 – specifika informantů

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Týdenní program sociálně terapeutické dílny

Příloha č. 2 – Zapamatování si nového

Příloha č. 3 – Doplnování druhých a třetích slov

Příloha č. 4 – Individuální plán klasický

Příloha č. 5 - Individuální plán kreativní / uzpůsobený

Příloha č. 6 – Hodnotová pyramida

Příloha č. 7 – Celý časopis

Příloha č. 8 – Informovaný souhlas a.

Příloha č. 9 – Informovaný souhlas b.

Příloha č. 10 – Přepis rozhovorů

TÝDENNÍ PROGRAM SOCIÁLNĚ TERAPEUTICKÉ DÍLNY		
	DOPOLEDNĚ 9:00 – 13:00	ODPOLEDNĚ 13:00 – 14:30
PONDĚLÍ	<p>Rukodělné činnosti (tvorba s korálky, pletení z pedigu – košíky, drátkování – šperky, šiti na stroji a další aktivity dle Vašich zájmů).</p> <p>10:15 – 10:45 trénink kognitivních funkcí (trénování paměti, pozornosti)</p>	<p>Terapeutická skupina uzavřená Členství ve skupině může přinést:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zjištění, že někdo další řeší podobný problém • lepší poznání sebe sama • porozumění svým emocím • schopnost sdělit vlastní názor a přijmout druhé.
ÚTERÝ	<p>Rukodělné činnosti anebo 9:00 – 12:00 keramická dílna</p>	<p>Časopis „Tady a teď“ přináší</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvoj a trénink schopností plánování práce, vytváření a dodržování časového harmonogramu, práci s PC • týmovou i individuální práci, příležitost zveřejnit svou vlastní tvorbu (básně, povídky) a čtenářům představit své zájmy
STŘEDA	<p>Rukodělné činnosti Komunita – společné setkání v 10 hodin (každou první středu v měsíci)</p>	<p>Pracovní skupina vytváří prostor pro:</p> <ul style="list-style-type: none"> • intenzivnější trénink pracovních dovedností • spolupráci v týmu, podílet se na vyhledávání zakázek • tvorbu pomůcek pro klienty jiných sociálních služeb
ČTVRTEK	<p>Rukodělné činnosti 12:00-13:00 Prohlídání filmu, dokumentu</p>	
	<p>Individuální arteterapie 9:00 – 13:30 (dle individuální domluvy) Setkávání vám mohou přinést</p> <ul style="list-style-type: none"> • lepší pochopení projevů své nemoci, uvolnění a porozumění svým emocím • větší míru sebedůvěry, pojmenování vlastních dovedností a silných stránek 	
PÁTEK	<p>Rukodělné činnosti</p>	<p>Relaxační výtvarná skupina</p> <ul style="list-style-type: none"> • relaxační výtvarné techniky • skupinová i individuální tvorba • realizace formou výstav

Tady a Teď

Říjen/listopad 2018 ...kousek každého z nás... 22. číslo

Show must go on

Enonex Protina Z in
fenobar bita L solutaⁿ nocerto^{ne}

Hezký den,

Jste tu zase a vítáme Vás v předvánočním čase. Přejeme vám, abyste se s naším časopisem zastavili a užili si chvíle pohody a klidu. Ať naberete novou energii a dokážete si užít nadcházející období klidu a času s rodinou. Připravili jsme pro vás povídky, inspirativní recepty a mnoho dalšího zajímavého čtení.

Přejeme vám pohodové dny

Váš Tým časopisu STD

Příloha č.2 Zapamatování si nového

DOMOV

CITÁT

„Domov je dílo, překrásné stejně jako přetěžké. A každodenní.“
Miroslav Horníček

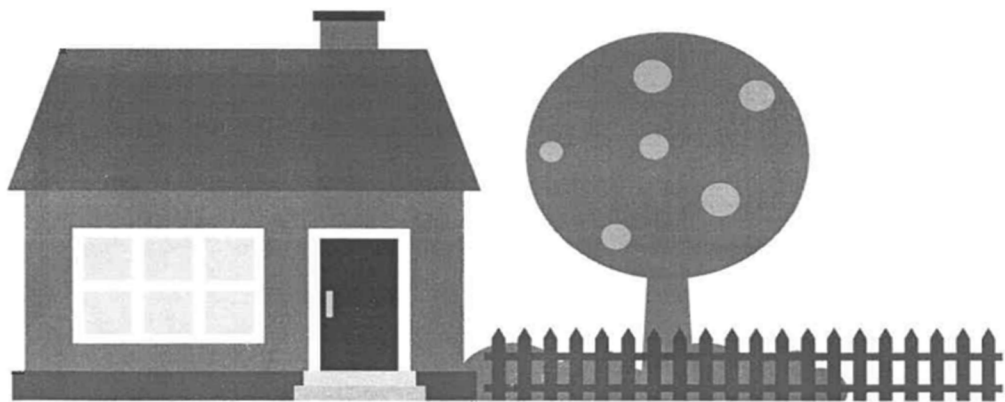
OTÁZKY DO DISKUSE A VYPRÁVĚNÍ

POPIŠTE MÍSTO, KDE BYDLÍTE.
JAK VYPADÁ VÁŠ POKOJ?
JAK VYPADAL VÁŠ DOMOV V DĚTSTVÍ?
ZKUSILI BYSTE VYSVĚTLIT, O ČEM POJEDNÁVÁ CITÁT MIROSLAVA HORNÍČKA?

TRÉNINK ZAPAMATOVÁNÍ SI NOVÉHO

Překreslete obrázek na volný papír a zapamatujte si jednotlivé části.

SPOJOVÁNÍ DRUHÝCH A TŘETÍCH PÍSMEN OD KONCE

 Spojte druhé a třetí písmeno od konce z obou slov a získejte tak další slovo.

Příklad: MĚSÍC ~~SI~~LA VĚTROLAM ~~AM~~

1.	KOVOSR OT	RO JE	VODOJEM
2.	ZEMĚŽL UČ	L UH	OHYB
3.	KARDAM OM	RO LI	ZÁLIV
4.	POSEL	SE LE	OLEJ
5.	SLAV IK	V ILA	SOU AD
6.	AL IBI	B IS	EM ŠE
7.	MÁTO HA	OH ON	ZÁCL ONA
8.	MUZE UM	EU RO	NÁRO D
9.	MOD UL	D UHA	TAH AČ
10.	ŽEM LE	K LYN	KANTY NA
11.	POST EL	KE LE	OLEJ
12.	KOUPE LE	EL AN	NIRV ÁNA
13.	KRÁLOV NA	VA UK	MOU KA
14.	DOBRO PĚS	T IVJ	VODOV OD
15.	KRAV ÍN	V ÍNO	KÁNO E

DOPLŇOVÁNÍ KONCE SLOV

 Doplněte do závorky slovo, kterým vytvoříte ze všech skupin písmen smysluplná slova. Ve všech případech jde o podstatná jména.

- KOU
SKAL
ČE (PEL)
- HRY
LE
PROVA (REO)
- KOU~~DEC~~
MO ~~DEC~~
HRÍ ~~DEC~~ (DEL)
- LÍ
SU
NĚ (LEO)
- KO
CHLA
STRÁ (REO)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PARDUBICKÝ KRAJ

Individuální plán

Obecný, dlouhodobý, hlavní cíl uživatele:.....

Jak se pozná, že cíle bylo dosaženo:.....

Termín naplnění hlavního cíle:.....

Jméno uživatele	Jméno pracovníka	Jméno koordinátora uživatele
Překážky, rizika při naplnění cíle		
Plánovaný krátkodobý cíl		
Jak se pozná, že cíle bylo dosaženo		
Předpokládaný termín dosažení cíle		
Frekvence docházení do služby:		

**PÉČE
O DUŠEVNÍ
ZDRAVÍ**

středisko Výměník
Mladých 325
Pardubice 530 09

+ 420 466 412 107
pdz-vymenik@pdz.cz
www.pdz.cz

IČ: 71238514
Č. ú.: 1210713329/800
ID datové schránky: bundipg

**POMÁHÁME LIDEM
ŽÍT S DUŠEVNÍ
NEMOCÍ**

Příloha č. 5 Individuální plán kreativní/uzpůsobený

Moje cesta na horu

JAK TO UDĚLÁM

①

②

③

④

CÍL ČEHO CHCI DOSÁHNOUT

MOJE STABILITA

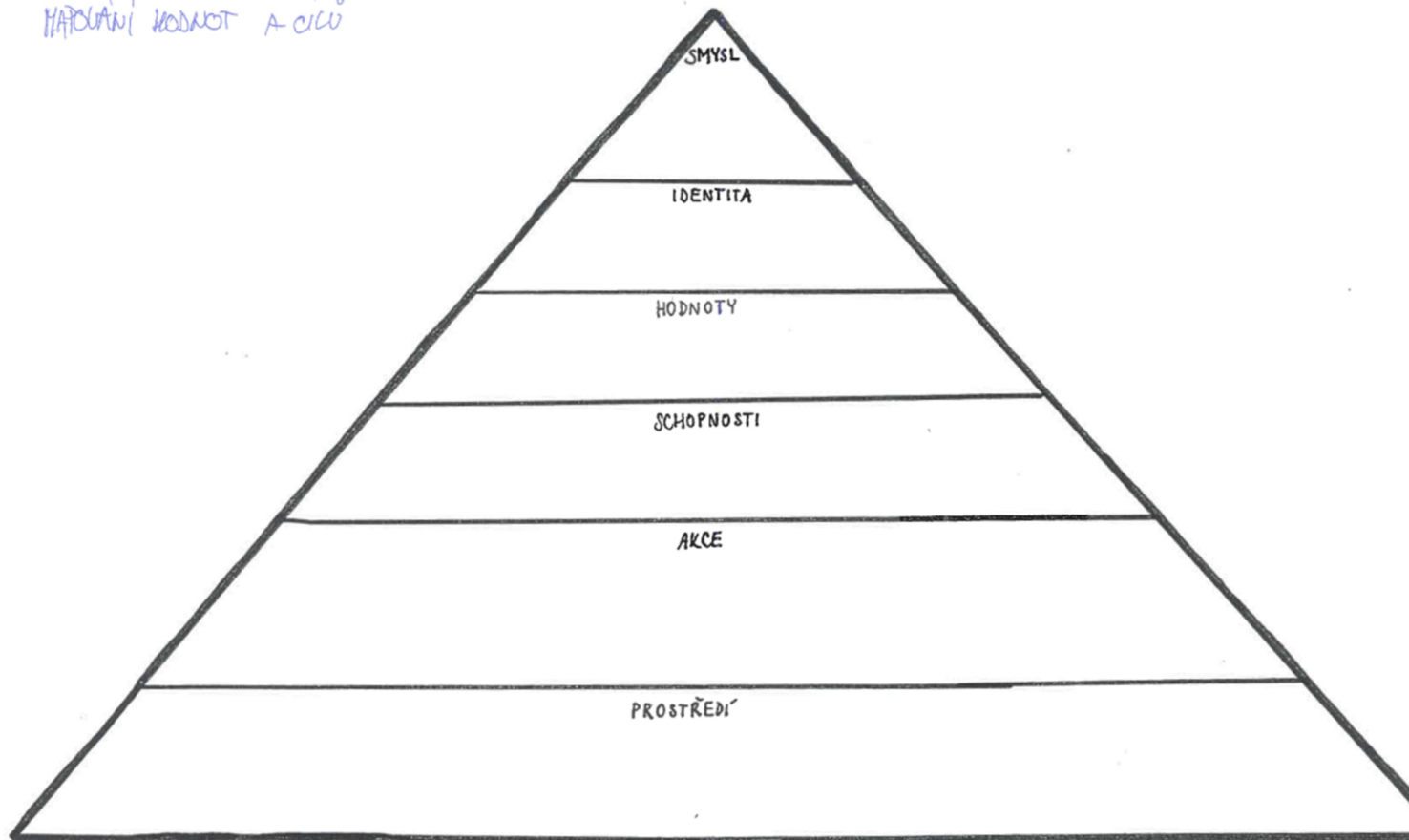
O CO SE MŮŽU OPŘÍT

KOTVA - KDO, CO MI POMŮŽE

BALVANY = PŘEKÁŽKY

KDY SI TO ZHODNOTÍM

MAPOVÁNÍ HODNOT A CÍŮ

Příloha č. 6 Hodnotová pyramida

MILOSTIVÉ LÉTO

SMAŽTE DLUHY U VEŘEJNÉ SPRÁVY BEZ ÚROKŮ A PENÁLE

 Vztahuje se na dluhy vůči veřejné správě - stát, kraje, města, obce a jejich organizace.

Kromě původního dluhu stačí doplatit 750 Kč (907,50 Kč vč. DPH) za zastavení exekuce.

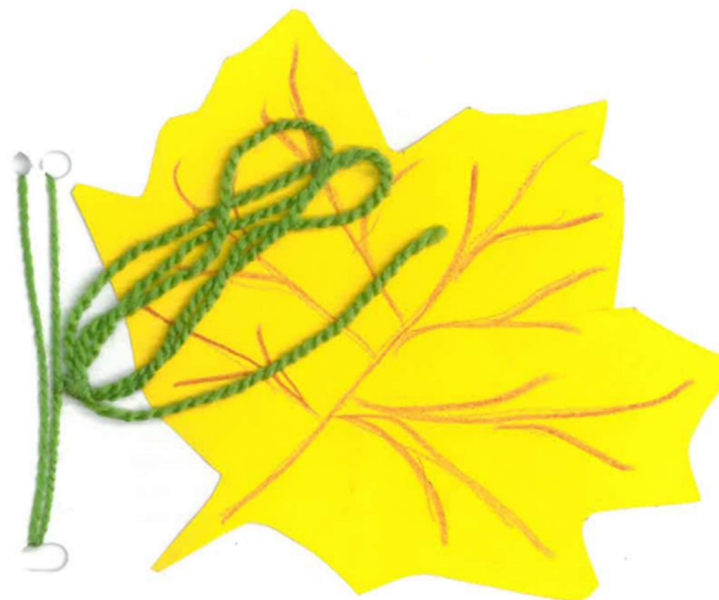
 Zbylé penále, úroky a takzvané příslušenství vám bude věžitelem odpuštěno.

Vypořádání dluhu je možné uplatnit od 28. října do 28. ledna

 Kontaktujte co nejdříve svého exekutora. Tato možnost se nebude opakovat.

 Pardubický kraj

TADY A TEĎ

III. 2021/ 32. VYDÁNÍ
...KOUSEK KAŽDÉHO Z NÁS

Hezký den!

Právě se k Vám dostal časopis, který pochází z rukou lidí ze Sociálně terapeutické dílny v Pardubicích. Rádi Vám připravujeme zajímavé články na příjemné posezení při kávě či čaji. 😊

Společně Vám tak vytvoříme místo, kam můžete myšlenkami zajít a odpočinout si nebo kde najít praktické informace a nové inspirace. My se na práci, která se za tímto skrývá, velmi těšíme a použijeme se do toho s plným nasazením! Držte nám palce 😊

.... tak ať se Vám líbí naše vydání a nechte se unášet pozitivní vlnou tady a teď...

Tým časopisu STD

Něco málo o nás

Spolek Péče o duševní zdraví je nestátní, neziskový a politicky nezávislý spolek, který se specializuje na pomoc duševně nemocným lidem. Sdružení jsme založili v roce 1995 z přesvědčení, že duševní nemoc by neměla být důvodem ke společenskému odmítání a izolaci. Jednou z poboček sdružení je středisko Výměník, které se zaměřuje na propojení sociální a pracovní rehabilitace.

Posláním služby Sociálně terapeutická dílna je umožnit uživatelům trávit čas v bezpečném prostředí ve spojení s příležitostí udržet si nebo rozvíjet své sociální a pracovní dovednosti.

Co Vám nabízíme v rámci této služby?

- V prostředí služby se budete cítit bezpečně
- Budete lépe zvládat základy mezilidské komunikace
- Postupně budeme zvyšovat počet hodin, které zvládnete bez problému trávit v dílně
- Udržíte si nebo i zlepšíte své motorické a pracovní dovednosti

Služba Sociálně terapeutická dílna je poskytována ambulantně.

Kontakt:

Mgr. Lucie Antes, vedoucí sociálních služeb, E: lucie.antes@pdz.cz

T: 602 277 961

Středisko Výměník také provozuje chráněné dílny, kde zaměstnáváme osoby se zdravotním omezením, zejména ty s duševním onemocněním.

Naše chráněné dílny jsou: KAVÁRNA CAFÉ ROBINSON,

ŠÍCÍ A KOMPLETAČNÍ DÍLNA, TECHNICKÁ DÍLNA

Další informace najdete na:

<https://www.pdzvymenik.cz/>

www.facebook.com/cafe.robinson/,

www.facebook.com/Vymeniksocialnifirma/

Hezký den!

Právě se k Vám dostal časopis, který pochází z rukou lidí ze Sociálně terapeutické dílny v Pardubicích. Rádi Vám připravujeme zajímavé články na příjemné posezení při kávě či čaji. 😊

Společně Vám tak vytvoříme místo, kam můžete myšlenkami zajít a odpočinout si nebo kde najít praktické informace a nové inspirace. My se na práci, která se za tímto skrývá, velmi těšíme a použijeme se do toho s plným nasazením! Držte nám palce 😊

.... tak ať se Vám líbí naše vydání a nechte se unášet pozitivní vlnou tady a teď...

Tým časopisu STD

Něco málo o nás

Spolek Péče o duševní zdraví je nestátní, neziskový a politicky nezávislý spolek, který se specializuje na pomoc duševně nemocným lidem. Sdružení jsme založili v roce 1995 z přesvědčení, že duševní nemoc by neměla být důvodem ke společenskému odmítání a izolaci. Jednou z poboček sdružení je středisko Výměník, které se zaměřuje na propojení sociální a pracovní rehabilitace.

Posláním služby Sociálně terapeutická dílna je umožnit uživatelům trávit čas v bezpečném prostředí ve spojení s příležitostí udržet si nebo rozvíjet své sociální a pracovní dovednosti.

TÝDENNÍ PROGRAM SOCIÁLNĚ TERAPEUTICKÉ DÍLNY		
	DOPOLEDNE 9:00 – 13:00	ODPOLEDNE 13:00 – 17:00
PONDĚLÍ	Rukodělné činnosti trénink kognitivních funkcí (trénování paměti, pozornosti) 10:15 – 10:45	15:00 – 16:00 Výživové poradenství a cvičení (Zborovského nám. prostor u Salesiánů)
ÚTERÝ	Rukodělné činnosti Časopis 12:00 – 13:00	13:00 – 14:00 Skupina pro studenty 16:00 – 17:00 Angličtina pro pokročilé (svépomocná skupina)
STŘEDA	Rukodělné činnosti Arteterapie Kontaktní den pro zájemce o službu 9:00 – 12:00	
ČTVRTEK	Společenský klub Rukodělné činnosti	Individuální schůzky s pracovníky od 13:30 (dle individuální domluvy)
PÁTEK	Skupina “S Výměníkem do práce”	Relaxační výtvarná skupina

KONTAKT

Mgr. Lucie Antes, vedoucí sociálních služeb, E: lucie.antes@pdz.cz

T: 602 277 961

Herní módy - Tutorial (Úvod), Custom game (Vlastní hra), Normal game (Normální hra), Ranked game (Bodovaná hra), Co-op vs. AI (Hráči vs. Umělá inteligence) a ARAM (All Random, All Mid)

Obchod - jako skoro v každé hře je i v této. Kdo zaplatí, tak má jisté výhody, jako jsou skiny či možnost koupení postav. Výhody jdou získat i bez placení za modrou esenci, kterou získáváte časem za level (třeba zlevněnou postavu či za denní úkol), jedna výhra za den. RP (měna), která se získá přes zaplacení v reálných penězích. Oranžová esence, co je z beden, z kterých padají skiny na totemy či postavy nebo obrázek na ikonu.

Runy - jsou jisté vylepšení postav, jsou možnost, jak hráči doplňují postavu. Je hodně způsobů, jak jet jednu postavu, ale často máte lehký start v určitém směru. Jdou i najít doporučení ve hře, ale jsou často kombinační s jistou postavou a předměty ve hře. Je pět druhů, které mají 9 částí, a vyberete si 3 z toho. Máte primární a sekundární, takže je z čeho vybrat.

Jak vybrat na postavu předměty? Je jisté, že nebudete dělat léčení z útoku, dávat na postavu, která jen léčí nebo sílu schopnosti na někoho, kdo pomalu nevyužije tu sílu nebo schopnosti. Hodně se hrají doporučené předměty, ale jsou výjimky, kde se i nedoporučené vyplatí. Třeba na podporu, co léčí klobouk zvyšuje procentuální sílu schopností asi 33% ale třeba Senna má léčení síly schopností a z útoku. Ale když se postaví předmět - třeba klobouk, tak má silnější léčení. Začátek je těžký ale jde to dávat. Jsou stránky na runy i předměty ale jsou výjimky, kdy doporučené předměty nejsou vhodné pro postavu.

Filip

Co Vám nabízíme v rámci této služby?

- V prostředí služby se budete cítit bezpečně
- Budete lépe zvládat základy mezilidské komunikace
- Postupně budeme zvyšovat počet hodin, které zvládnete bez problému trávit v dílně
- Udržíte si nebo i zlepšíte své motorické a pracovní dovednosti

Služba Sociálně terapeutická dílna je poskytována ambulantně.

Kontakt:

Mgr. Lucie Antes, vedoucí sociálních služeb, E: lucie.antes@pdz.cz,

T: 602 277 961

Středisko Výměník také provozuje chráněné dílny, kde zaměstnáváme osoby se zdravotním omezením, zejména ty s duševním onemocněním.

Naše chráněné dílny jsou: KAVÁRNA CAFÉ ROBINSON,

ŠICÍ A KOMPLETAČNÍ DÍLNA, TECHNICKÁ DÍLNA

Další informace najdete na:

<https://www.pdzvymenik.cz/>

www.facebook.com/cafe.robinson/,

www.facebook.com/Vymeniksocialnifirma/

Teď něco pro odlehčení a zasmání 😊

Babička vysvětluje Pepíčkovi: „Neříká se **co**, ale **prosím**.“

O pět minut později přijde Pepíček k babičce s tímto dotazem:

„Prosím děláš, babi?“

Šnekafrický

Básnička z kuchyně Café Robinson

Musím dělat šátečky,

Petr chystá koláčky,

otáčí se zleva zprava,

v tom Zuzce přišla zpráva.

Přijde k nám Jiřina, nafouklá jak bublina,

hned žvýkačku vyplivla.

Magda

- Zachování chladné hlavy. Agresivní hráči jsou často nahlašováni a může jim být odepřen přístup ke hře.
- Mít na mapě tzv. vizi. Celá mapa je pokryta válečnou mlhou (tzv. Opar neznáma). Aby hráči nebyli překvapeni výpady ze tmy, pokládají na mapě totemy (wardy), které na určitou dobu oblast odhalí.
- Týmová spolupráce. Hry, kdy spolu hráči komunikují např. přes Discord nebo TeamSpeak 3, mají jiný charakter než hry, kde se hraje s neznámými lidmi a domluva je jen přes chat. Ve hře nelze vystupovat jako jeden za jednoho ale pracovat jako tým. Některé schopnosti různých šampionů se navíc různě doplňují nebo například pomohou doplňování zdraví (healování), a díky tomu může i jen pár dobře domluvených okamžiků rozhodnout o výsledku hry.
- Znalost všech šampionů a jejich kouzel.
- Nákup správných předmětů. Ve hře je velké množství předmětů, které přidávají šampionovi sílu a funkčnost do hry. Některé například zvyšují poškození, jiné přidávají hodnotu brnění, zvyšují hodnotu léčení, poskytují štíty atd.

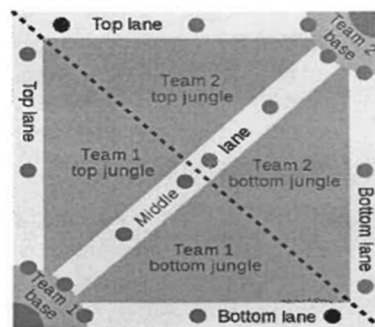
Ocenění - ve hře dostanou, je za to odměna v podobě zlatáků, co jsou ve hře na koupi předmětu.

- první prolítá krev (první zabití ve hře)
- první zničená věž (na mapě jsou v každém směru 3 věže a na základně 2)
- série zabití bez smrti šampiona
- zabití více nepřátel najednou (v krátkém časovém úseku) – dvoj/troj/čtyř/petizářez v češtině

League of Legends

League of Legends (zkráceně LoL) je počítačová hra žánru multiplayer online battle arena (MOBA) od společnosti Riot Games. Hra byla určena pro macOS a Windows. Hra je inspirovaná mapou s Warcraft 3 Defense of the Ancients (DOTA) od společnosti Blizzard Entertainment. Byla oznámena dne 7. října 2008 a spuštěna 27. října 2009. Lolko bylo určeno pro 17 regionů a Česko je pod EU Nordic and East (EUNE).

Tady je typická mapa MOBA her v Leagues of Legends.

Jsou zde hozené směry, kdo chodí na **Bot** (spodní) podpora (support), co je většinou **Healer**, co lečí nebo **Mag** a **Fighter** nebo **Střelec**, který je DPS.

Obojí může mít nějaké omáčení nebo přitažení.

Top chodí tank - někdo, kdo hodně vydrží ale na blízko. Výjimkou je Kayla třeba, která od 6 levelu může být na dálku a může být jak tank nebo podpora.

Jungle většinou chodí. Kdo má heal, může chodit do všech směrů na pomoc, a přitom farmit v džungli, kde zabijí moby k získání peněz a XP.

Middle jsou postavy, co jsou většinou pohybliví, mají i nějaké maskování, takže je protivník nevidí.

Mezi základní strategie výhry, podobně jako u ostatních MOBA her patří:

Nesahejte na nás!

Pokud srnče v klidu leží, je vše v nejlepším pořádku. Jedenáctý den po narození už začíná chodit se svou matkou. Opuštěné srnče zmateně pobíhá, píská a kvílí. Je slyšet půl kilometru daleko.

Zajíců nemají pelech. Samice rodí mláďata například uprostřed louky. Malí zajíci v klidu čekají a krmí se až v noci. Zaječice je schopna nakrmit i cizí mláďata.

Malého zajíce z frekventované cesty můžete přenést jen za pomoci kusu dřeva nebo lopaty a maximálně do vzdálenosti 10 metrů.

Mládě, na které sáhnete, zabijíte!

V lepším případě ho odsoudíte k životu v zajetí!

Pouze zraněná mláďata potřebují lidskou péči. Tu jim poskytnou odborníci ze záchranných stanic. Kontakty na nejbližší záchranné stanice si vyžádejte na adrese:

Český svaz ochránců přírody, Uruguayská 7, Praha 2, tel. 222516115, email: csop@ecn.cz, internet: www.csop.cz

(převzato z vývěsky Městské policie Písecká)

Galerie Pardubice

V Pardubicích bude stát velké obchodně společenské centrum, které se bude nazývat Galerie Pardubice a bude to v rámci revitalizace o územní výměře 6 hektarů.

Developeři jsou skupina působící na trhu prostřednictvím mateřské společnosti REDSTONE REAL ESTATE, a.s. Od roku 2016 se aktivně zaměřují na developerskou a investiční činnost. Jejich cílem je přinášet komfort a přidanou hodnotu pro budoucí nájemce a zákazníky. Prostřednictvím dceřiných společností realizují vlastní projekty s výjimečným architektonickým řešením, vysokou kvalitou zpracování a nadčasovou koncepcí.

Na přípravě koncepční studie obchodně-společenského centra v Pardubicích spolupracovali s mezinárodním týmem architektů ze společnosti Chapman Taylor, která se od svého založení úspěšně podílela na více než dvou tisícovkách projektů po celém světě.

Na co se můžeme těšit? Můžeme se těšit na obrovské obchodní centrum s několika desítkami obchodů, hotelem, kancelářemi.

Díky mnohaletým zkušenostem s regenerací průmyslových lokalit i s výstavbou developerských projektů je pro všechny koncepty skupiny

SAT TV, Nová Digi TV sk a Magiosat. Kryptovací systémy: Nagra MA a Conax.

V Berlíně začala vysílat informační a zpravodajská stanice BILD a to FTA /19,2 E/. Vysílá se i z regionálních studií v Mnichově, Hamburku, Frankfurtu atd.

V Čechách a na Slovensku bude asi spuštěna lokální mutace Spektrum Czech Republic + Slovakia. Doteď AMC Central Europe poskytuje Spektrum programy pro tento trh ve verzi pro střední Evropu. RRTV se bude požadavkem AMC zabývat.

Francouzská platforma BIS změnila jeden z transpondérů na 13 E. Nyní se vysílá z 12437 GHz. Jedná se o programy TF1 HD, FRANCE 2 HD, FRANCE 3, atd. Kanály jsou kryptovány systémy Viaccess a Nagra MA.

Zdroj: parabola.cz

Novinky na vysoké oběžné dráze

Odložené Euro 2020 bylo možné sledovat přes satelit ve 4K. M7 Group spustila pro své abonenty v Nizozemsku a Polsku dva dočasné 4K kanály – pro Canal Digitaal NPO1 4K na Astře 3B a pro Poláky TVP 4K na Platforma Canal+. Rai 4K na TIVUSAT kodovaný Nagra MA pro Italy též vysílalo Euro 2020. Na Turksatu 3A bude TRT 4K vysílat vybrané zápasy dokonce FTA.

Skupina M7 group prodloužila smlouvu na programy AMC pro Českou Republiku, Slovensko, Maďarsko a Rumunsko. Jedná se tudíž o platformy Skylink, Direct One a FOCUS SAT.

Japonská televize NHK tradičně vysílala olympijské hry ve 4K. Přes satelit ale přenášela vybrané události dokonce v 8K. NHK BS 8K začal vysílat v prosinci 2018 jako první 8K kanál na světě.

Rakouský kanál OE 24 TV HD se vrátil do původního FTA režimu. Dosud byl příjem stanice zakódován kvůli olympiádě v Japonsku z důvodu omezení vysílacích práv. Program je šířen z hlavní evropské pozice 19,2 E.

Kanál Outdoor Channel ukončil vysílání v Evropě. Donedávna byl součástí řady evropských placených platforem. V minulosti ho nějakou dobu poskytoval i Skylink. Vysílání jede dál již jen v USA. Jedná se o zajímavý kanál věnující se chytání ryb, přírodě atd. Americká mutace začala vysílat již v roce 1993.

Skončila také platforma Joyne poskytující SAT PAY TV v Nizozemí a Belgii, ma satelitu Eutelsat 9B. Konkurenční M7 Group nabídl abonentům výhodně své služby na 23,5 E a 19,2 E.

Nové sportovní kanály Nova sport 3HD, Nova sport 4HD a Premier sport 2HD byly spuštěny na 0,8 W - THOR 6. Stanice jsou pro T-MOBILE

REDSTONE vlastní exklusivní architektonické ztvárnění, výjimečný design, kvalita a komerční efektivnost. Brownfield určený k přeměně v polyfunkční projekt s byty, kancelářemi a obchodně-společenským centrem se nachází na strategickém místě u hlavního nádraží.

Petr

Recepty paní Marie

Karlovarský guláš

Pro 2 osoby

300g hovězího masa (např. klišky)

1 dcl smetany ke šlehání

1 cibule

1 lžička sladké papriky

300 ml vývaru (hovězího)

1 lžice rajského protlak

hladká mouka

Připravíme si hovězí maso, které nakrájíme na kostky. Nakrájíme cibuli na drobné kousky a zpěníme na pánvi, přidáme kostky masa a osmažeme dozlatova ze všech stran. Osmažené maso posypeme sladkou paprikou, zamícháme, přidáme vývar a rajský protlak. Přikryté pokličkou vaříme asi hodinu, můžeme přisypat lžici hladké mouky. Ke konci za stálého míchání přidáme smetanu.

Podáváme s karlovarským knedlíkem nebo rýží.

Vaše Marie

Příloha č. 8 Informovaný souhlas a.

INFORMOVANÝ SOUHLAS PRO ÚČASTNÍKY VÝZKUMU

Byla jsem seznámena/a s podmínkami, cílem a obsahem výzkumného projektu Marty Ročkové s pracovním názvem „Integrace lidí s duševním onemocněním v chráněných dílnách v Pardubickém kraji a přínosy pro jejich běžný život“

Rozumím jim a souhlasím s nimi. Souhlasím s účastí na tomto projektu. Dávám své svolení výzkumnici, aby materiál, který jsem jí poskytla, použila za účelem sepsání bakalářské práce.

Souhlasím se způsobem, jak bude zachovávána důvěrnost a jak bude má identita chráněna během výzkumu i po jeho skončení.

Souhlasím s nahráváním mého rozhovoru s výzkumnici a s analýzou výsledného zvukového záznamu a jeho přepisu.

Dávám souhlas k tomu, že výzkumnice může v odborné publikaci citovat informace, které jí poskytují.

Rozumím tomu, že pokud se v průběhu rozhovoru objeví pro mne obtížná témata, mohu odmítnout odpovédět na jakoukoliv otázku nebo kdykoliv ukončit rozhovor.

Rozumím tomu, že mohu odstoupit z tohoto výzkumného projektu do sedmi dnů od poskytnutí rozhovoru.

JMÉNO:.....

PODPIS:.....

DATUM:.....

Příloha č. 9 Informovaný souhlas b.

INFORMOVANÝ SOUHLAS PRO ÚČASTNÍKY VÝZKUMU

Byla jsem seznámen/a s podmínkami, cílem a obsahem výzkumného projektu Marty Ročkové s pracovním názvem „Integrace lidí s duševním onemocněním v chráněných dílnách v Pardubickém kraji a přínosy pro jejich běžný život“

Rozumím jim a souhlasím s nimi. Souhlasím s účastí na tomto projektu. Dávám své svolení výzkumnici, aby materiál, který jsem jí poskytla, použila za účelem sepsání bakalářské práce.

Souhlasím se způsobem, jak bude zachovávána důvěrnost a jak bude má identita chráněna během výzkumu i po jeho skončení.

Souhlasím s nahráváním mého rozhovoru s výzkumnici a s analýzou výsledného zvukového záznamu a jeho přepisu.

Dávám souhlas k tomu, že výzkumnice může v odborné publikaci citovat informace, které jí poskytují.

Rozumím tomu, že pokud se v průběhu rozhovoru objeví pro mne obtížná témata, mohu odmítnout odpovědět na jakoukoliv otázku nebo kdykoliv ukončit rozhovor.

Rozumím tomu, že mohu odstoupit z tohoto výzkumného projektu do sedmi dnů od poskytnutí rozhovoru.

JMÉNO:.....
LUCIE LEZNIČKOVÁ

PODPIS:.....

DATUM:.....
3.12. 2021

Příloha č. 10 Přepis rozhovorů

Rozhovor č. 1 – informant č.2

Přichází klienti rovnou na jednu pozici, nebo začínají třeba v STD/konzultace a poté se až uchází o chráněné pracovní místo?

Je to jako různý, teďka to jsou lidi, kteří přichází rovnou, že nepřichází STD (sociálně terapeutickou dílnou), teď chodí dost i klienti z Kosatce, že jsou tam v jiný službě, a jdou sem k nám, protože tam nenabízí trénink v kavárně, takže to jdou zkusit k nám.

Jak funguje úsek, na kterém pracujete a jak na něm participují klienti/ chránění zaměstnanci?

Je to chráněná kavárna, kde zaměstnáváme lidi se zdravotním znevýhodněním, jak na pozici kuchařů, uklízeček i barmanů, chráněných zaměstnanců je tu už čtrnáct a zdraví jsme tu jen dva, takže se podílej na celým chodu kavárny, kuchyň, bar i úklid.

Jaká je pracovní/ aktivizační náplň klientů/ zaměstnanců?

Náplň chráněných zaměstnanců je vlastně záleží, na jaké jsou pozici, ale je to klasická náplň barmana, kuchaře a uklízečky.

Jaká je délka jejich pracovního úvazku?

U každého to je individuální, dle jejich možností.

Používají klienti/ zaměstnanci dovednosti, které se zde naučí i v běžném životě?

Pokud ano, tak jaké?

Tak záleží jak u koho, jaké maj onemocnění, nebo znevýhodnění ale spoustu lidem to pomáhá třeba v komunikaci, takže si myslím že nějaký komunikační dovednosti, asertivní jednání, umět říct ne, a potom jsou pracovní dovednosti, což je u každého doma jako třeba když se zde někdo naučí vařit, tak si to uvaří i doma, ale takový ty dovednosti, ze sociální oblasti určitě využijí a líp se jim navazují i vztahy.

Myslíte si, že kolektiv na úseku, kam dochází je důležitý? Pokud ano, co si myslíte, že pro ně znamená?

Samozřejmě, já bych řekla že je to pro ně i to nejdůležitější, co v práci mají, a pro devadesát procent našich zaměstnanců lomeno klientů to je jediný sociální kontakt co mají, takže to jsou pro ně kolegové a třeba i jediní přátelé co mají.

Kolik klientů/ zaměstnanců by se podle Vás zvládlo vrátit na volný trh práce?

Tři, nebo čtyři.

Rozhovor č. 2 – informant č. 7

Kde jste se o této chráněné dílně dozvěděl/a?

Od mé dlouholeté kamarádky

Kdo Vás doporučil, jak jste se sem dostal/a?

Moje dlouholetá kamarádka, která zde pracovala jako provozní mě sem

Jak funguje chráněná dílna? (úsek na který docházíte)

Když nemáme možnost sehnat práci tak je možnost se v této kavárně uplatnit, získat zde dovednosti co člověk nemá

Jaká je vaše pracovní náplň?

Dělám tady barmana

Jaká je délka Vašeho pracovního úvazku?

3 hodiny denně

Začínal/a jste na stejné pozici/ dílně jako jste teď? Nebo jste docházel nejdříve jen do STD/ konzultace?

Jako barman

Jaké dovednosti jste se zde nauč/la a používáte je v běžném životě?

Vztah k lidem, být dobrým barmanem, který nabízí služby této kavárny, předtím už jsem v kavárně dělal ale s jinou technikou, šlo to všechno dopředu, dneska už jsou ty nabídky kávy hodně ve předu.

Co pro Vás znamená kolektiv v chráněné dílně/ v práci?

Pocit bezpečí, spolehlivost, klid, emoční vyrovnanost.

Můžete být se svým vedoucím v kontaktu i mimo pracovní dobu, pokud by se něco dělo?

Myslím si, že by pan vedoucí nebyl proti a rád by pomohl, jsem s ním velice spokojený

Dokážete si představit, že změníte pracovní místo?

Jsem tu spokojený, můžu se tu ještě zdokonalovat, také zatím si to nedovedu představit.

Dokážete si představit práci na volném trhu práce?

Nedokážu si to představit.